

VINERI · 14 MAI 2004 · ANUL LIV NR. 20

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

www.foaia.hu / foaia@axelero.hu

Ziua celei de-a 51-a promoții a Liceului „Nicolae Bălcescu”

A fi minoritar român în Ungaria

„Toți vrem același lucru: pace și siguranță”

CALENDAR ORTODOX

17 mai, luni – Sf. Ap. Andronic; Sf. Iunia; Cuv. Nectarie și Teofan.
18 mai, marți – Sf. Sfințit Mc. Teodot; Sf. Mc. Petru, Dionisie și Veniamin; Sf. Hristina.
19 mai, miercuri – Sf. Sfințit Mc. Patrachie; Sf. Mc. Chiriachi; Cuv. Memnon.
20 mai, joi – (+) **Înălțarea Domnului**. Sf. Mc. Talaleu și Talasie; Cuv. Marcu Pustnicul. (Ziua Eroilor).
21 mai, vineri – (+) **Sfinții Mari Împărați întocmai cu Apostolii Constantin și mama sa Elena**.
22 mai, sâmbătă – Sf. Mc. Vasilisc și Marcel; Sfinții Părinți de la Sinodul al II-lea Ecumenic.
23 mai, duminică – Cuv. Mihail Mărturisitorul, Episcopul Sinadei. Duminica a VII-a după Paști.

Din credințele poporului

„Dacă luna lui mai e mai mult ploioasă, atunci urmează iunie secetos.”

(Mangiuca)

AGENDĂ

17 mai

1936 – a avut loc inaugurarea pentru public a *Muzeului Satului* și a întregului Parc Herăstrău din București.

1995 – geofizicianul alpinist român *Constantin Lăcătușu* a ajuns pe Everest.

18 mai

1388 – s-a terminat zidirea bisericii mari a *Mănăstirii Cozia*, ctitoria lui Mircea cel Bătrân.

1920 – s-a născut Cardinalul polonez *Karol Wojtyła*, Arhiepiscop de Cracovia, devenit Papa Ioan Paul al II-lea, după alegerea din 16 octombrie 1978.

19 mai

1802 – Napoleon Bonaparte a înființat ordinul „*Legiunea de Onoare*”.

1866 – pentru meritele sale pe câmpurile de luptă din timpul războiului civil din America, *Gheorghe Pomuț*, emigrant în Statele Unite, român originar din Giula, a fost avansat la gradul de general de brigadă.

20 mai

1876 – s-a născut, la Paris, *Paul Menu*, fotograf și operator de film documentar la București, care a realizat primele filmări în România.

1916 – s-a născut *Corneliu Coposu*, om politic, președinte al Partidului Național Țărănesc Creștin-Democrat.

21 mai

1581 – printr-un decret al lui Báthory István, principe al Transilvaniei și rege al Poloniei, s-a înființat *Universitatea din Cluj* cu trei facultăți: teologie, filosofie și drept.

1848 – în casa lui Emanuil Gojdu din Budapesta s-au întocmit două petiții: „Înștiințare către Românii de legea răsăriteană neunită” și „Petiția neamului românesc din Ungaria și Banat”. Acestea sintetizează, ca un veritabil program politic de moment, revendicările românilor din comitatele Arad, Bihor, Torontal și Caraș ale timpului.

1880 – s-a născut, la București, poetul și prozatorul *Tudor Arghezi*.

1964 – a murit, la București, *Tudor Vianu*, filosof al culturii, estetician, istoric și critic literar, scriitor și poet, memorialist de talent.

22 mai

1957 – a murit, la București, *George Bacovia*, unul dintre cei mai mari poeți români, care s-a impus prin lirica sa simbolistă și preexpresionistă.

23 mai

1871 – s-a născut *Garabet Ibrăileanu*, critic și istoric literar.

1951 – s-a născut marele meșter al șahului *Anatoli Karpov*.

Giula

Adunare Generală extraordinară la Uniunea Culturală

Prezidiul Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria, conform hotărârii luate de Adunarea Generală din 28 februarie 2004, convoacă ședința extraordinară a Adunării Generale pe data de 22 mai, începând cu ora 10.30. În-

trunirea va avea un singur punct pe ordinea zilei: modificarea statutului organizației. Prezidiul Uniunii, pe baza propunerilor sosite în prealabil, a pregătit documentația dezbaterii, care a fost expediată deja către delegații organizațiilor

membre. Problema modificării statutului a fost pusă pe tapet de delegata Societății Culturale a Românilor din Budapesta, *dr. Maria Berényi*, iar propunerea a fost susținută de majoritatea membrilor Adunării Generale. **Șt. C.**

Apateu

Cântece și dansuri românești și ungurești lângă granița cu Austria

În localitatea Pornóapáti din județul Vas s-a organizat recent cea de-a IX-a întâlnire națională a localităților în numele cărora se găsește denumirea de Apáti. Printre acestea (în total 16 la număr) se găsește și comuna Apateu (în ungurește: Körösszegapáti) din județul Bihor. Reprezentanții localității bihorene, populată și de români, au participat până acum la fiecare ediție. De această dată, Apateul a fost reprezentat de Corul mixt „Armonia”, condus de maestrul *Gheorghe David*, și de echipa de dansuri populare a școlarilor, instruită de profesoara *Kanalsné Harasztosi Judit*, ambele formații având un repertoriu din cântece și dansuri ungurești și românești. Deoarece manifestarea a avut

Corul „Armonia” din Apateu

loc tocmai în ajunul aderării Ungariei la UE, apatienii, folosindu-se de posibilitatea că se găsesc la doar câțiva kilometri de Austria, în ziua de 1 mai au efectuat o excursie și în țara vecină, unde pentru prima dată au putut călători fără pașaport.

Întâlnirea de la Pornóapáti s-a încheiat cu o veste bună, pentru că s-a și găsit următorul organizator al zilelor „Apáti”, cea de-a X-a ediție fiind găzduită anul viitor de localitatea Kisbárapáti din județul Somogy.

V. J.

Săcal

Păstrarea tradițiilor bihorene

Cu doi ani în urmă s-a înființat la Săcal o asociație de naționalitate, menită să promoveze tradițiile și să întărească spiritul de îngrijire al acestora. În cadrul asociației, condusă de *Ecaterina Papp*, s-a înființat și o echipă de dansuri populare. De două ori pe săptămână se țin repetițiile, iar în decurs de doi ani echipa se poate mândri deja cu un șir întreg de evoluții scenice. Recent, în cadrul unei festivități au fost sărbătoriți cei doi ani trecuți de la înființare. Cu această ocazie a fost sădit „pomul amintirii”. Sprijini-

tă de conducerea locală, asociația urmează să se dezvolte și în continuare, îmbogățindu-și repertoriul

și îngrijind tradițiile dansurilor maghiare și românești din această parte a Bihorului.

- vj -

Membrii tineri ai asociației, sădind „pomul amintirii”

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă: Serbare de rămas bun la Liceul „N. Bălcescu” din Giula
(Foto: Aurel Papp)

Întâlnirea militarilor români și maghiari în rezervă la Giula

„Toți vrem același lucru: pace și siguranță”

Conducerile Uniunii Naționale a Cadrelor Militare în Rezervă din Ungaria și ale Uniunii Naționale a Cadrelor Militare în Rezervă și în Retragere din România s-au întâlnit în cursul săptămânii trecute, în zilele de 5-6 mai, la Giula. Partea ungară a fost reprezentată de general-maiorul *Teodor Borszéki*, iar partea română de general-locotenentul *Iulian Topliceanu*. Prima întâlnire a acestor delegații militare a fost pecetluită prin semnarea unei convenții de colaborare.

Reprezentanții celor două uniuni militare au avut întâlniri la Primăria orașului Giula și la Adunarea Generală a județului Bichiș, dar au vizitat și instituții românești, ca de exemplu Liceul „N. Bălcescu” și Episcopia Ortodoxă Română. La finalul unei ședințe de lucru ce a avut loc la sediul Autogubernării pe Țară a Românilor din Ungaria, președinții *Teodor Borszéki* și *Iulian Topliceanu*, și președinții organizațiilor militare județene din Bichiș și Arad au semnat o convenție de colaborare, prin care cele două uniuni ale cadrelor militare în rezervă se angajează la

re în Rezervă și în Retragere din România acum s-au întâlnit pentru prima dată. Am organizat această întâlnire în zona de frontieră, cu scopul de a transmite populației de aici că și noi, organizațiile civile militare, facem totul pentru siguranța lor, pentru stabilitatea regiunii. Dorim să sugerăm oamenilor sentimentul de siguranță, deoarece cu toții vrem același lucru: să trăim în pace și siguranță. Cu toate că trăim în țări diferite, gândurile noastre, dorințele noastre sunt asemănătoare.

– *Mai sunt și lucruri care ne despart?*

– Cred că un singur lu-

organizațiile județene ale uniunilor noastre militare, care, în acest fel, au pregătit următorul pas, și anume semnarea protocolului de colaborare la nivel național, care va avea loc în anul 2005. Prin aceste protocoale se stabilește dorința noastră de apropiere, de stabilitate în regiune și a întăririi bunelor relații dintre oameni.

– *Noi, acum stăm de vorbă la Micherechi, în satul în care Dumneavoastră v-ați născut. Cu câteva minute în urmă tocmai ați depus jerbe de flori la monumentul eroilor români din acest sat. Se pare că o părticică din inimă v-a rămas tot aici, în satul natal, cu toate că trăiți de multe decenii în altă parte...*

– Așa este. Mă întorc întotdeauna cu sentimente frumoase în acest loc, și aceasta a devenit deja tradiție că dacă vine în zona noastră o delegație română, eu mă străduiesc s-o aduc și în satul meu, la Micherechi. Cred că oamenilor le place acest lucru, pentru că astfel comuna lor devine mai cunoscută. Dar eu vin cu mare bucurie și cu inima plină de sentimente de dragoste în acest sat nu numai în calitate oficială, ci și pe la neamuri, la cunoscuți. Mă leagă de acest sat toată copilăria, tinerețea mea, mă inspir din orice cunoștință veche, din sfaturile oricărui bătrân de aici. În cursul vie-

ții mele m-am folosit de tot ceea ce am învățat aici, atât de la părinți, bunici sau de la dascălii mei, cât și de la alte cunoștințe.

– *V-ați gândit vreodată la aceea că prin acest comportament le arătați și un exemplu*

de urmat tinerilor care pleacă din sat, și poate unii dintre ei uită să privească înapoi?

– Nu e simplu să răspunzi la o astfel de întrebare, dar cred că m-aș bucura dacă exemplul meu ar fi urmat de cât mai mulți tineri, ca ei să nu uite niciodată de locurile natale, de oamenii care i-au educat, care i-au ajutat să se remarce în viață, să devină oameni cu carieră de succes, intelectuali. Tinerilor din Micherechi pe care i-am ajutat în cursul carierei mele militare le spun că nu trebuie să devină toată lumea ministru sau academician, important este să devină oameni cinstiți în orice loc și în orice împrejurare vor ajunge în viața lor. Viața este o luptă pe care fiecare trebuie să o luptăm, cu perseverență și cu cinste.

E. Iova

dezvoltarea relațiilor bilaterale între organizațiile județene ale uniunilor lor din zona de frontieră Arad și Bichiș și la sprijinirea inițiativelor și acțiunilor autorităților locale din ambele județe.

Militarii în rezervă s-au deplasat și la Micherechi, unde au depus jerbe de flori la Monumentul Eroilor Români din cimitirul vechi și au purtat tratative cu conducerea comunei. Pe *Teodor Borszéki* aici, în satul său natal, l-am rugat să ne vorbească, mai pe larg, despre munca militarilor în rezervă și despre colaborarea cu colegii din România.

– Uniunea Cadrelor Militare în Rezervă din Ungaria și Uniunea Cadrelor Milita-

cru ne mai desparte, așa-numita graniță de Schengen, deoarece cetățenii ambelor țări, aparținând oricărei naționalități, vor pace, siguranță, viața normală, dezvoltare economică, care îi ajută să trăiască în mod decent. După aderarea României la NATO de fapt aparținem aceleiași mari organizații militare. Această întâlnire de două zile este o dovadă că oamenii trebuie și vor să discute unul cu altul, vor să se cunoască, să se apropie.

– *Această legătură cu partenerii din România a fost pecetluită și prin semnarea unui document de colaborare. Ce conține acest act?*

– Convenția de colaborare a fost semnată acum de

Pasaje din convenția de colaborare

Delegațiile română și maghiară au convenit:

- Să facă schimb de vizite 1-2 pe ani,
- Să sprijine autoritățile locale în combaterea unor dezastre naturale sau de mediu cu efect de ambele părți ale frontierei;
- Să sprijine și să stimuleze autoritățile locale responsabile pentru întreținerea corespunzătoare a mormintelor ostașilor români și maghiari, căzuți pe teritoriul județelor respective;
- La baza relațiilor dintre cele două organizații județene vor sta principiile egalității în drepturi, ale respectului reciproc, ale camaraderiei și ale reciprocității.

București

Întâlnire a oamenilor de afaceri
din România și Ungaria

În acest an, numărul firmelor participante la Târgul Internațional de Construcții București a crescut cu 25%. Printre participanți s-au numărat și prestigioase firme din Ungaria. La creșterea preconizată de 4-5% a produsului intern brut al României, industria construcțiilor va contribui cu 30% – a precizat *George Copos*, președintele Consiliului român-ungar al oamenilor de afaceri. *Gerge Copos* a afirmat că apetitul pentru construirea de imobile se va menține și în acest an, iar numărul muncitorilor din construcții va crește cu 13%.

În cadrul întâlnirii oamenilor de afaceri din România și Ungaria, *Halász János*, șeful Biroului Comercial al Ungariei de la București a adăugat că la târgul din acest an ar fi dorit să vină și mai multe firme din Ungaria, dar multe dintre ele au trebuit

refuzate din cauza lipsei de spațiu. Ambasadorul Ungariei la București, *Íggyártó István*, a evidențiat evoluția ascendentă a relațiilor economice româno-ungare, anul trecut schimburile comerciale depășind cifra de 1,7 miliarde de dolari. *George Copos* a amintit că fiscalitatea excesivă, blocajul financiar și arieratele pun mari probleme oamenilor de afaceri. Potrivit opiniei ambasadorului ungar, aderarea Ungariei la UE va aduce unele modificări în comerțul bilateral, dar potrivit unor estimări, nu va exista o diminuare. Prin aderarea la UE, Ungaria a preluat politica comercială și vamală a Uniunii Europene și a trebuit să renunțe la acordurile de tip CEFTA. Practic însă, produsele industriale nu sunt supuse taxelor vamale, iar pentru produsele agricole se aplică cote scutite de taxe

vamale. Totodată, Guvernul ungar preconizează creșterea capacității de tranzit a punctelor de trecere a frontierei. Ambasadorul Ungariei a atras atenția că prin aderarea la UE, Ungaria deschide poarta spre o piață cu o populație de 450 de milioane de locuitori.

De altfel, prezența capitalului ungar în România poate fi considerată ca bună, iar după ce OTP a cumpărat RoBank, Ungaria se află acum pe locul zece al țărilor ale căror firme au investit în România. Cine vine acum în România investește într-o țară care peste trei ani va deveni membră a UE – a accentuat diplomatul ungar. Consfătuirea oamenilor de afaceri români și ungari a continuat prin prezentarea la WTC București a celor mai mari proiecte românești de dezvoltare a infrastructurii. (Rador)

UE

Restricții la frontiera româno-ungară

La câteva zile după extinderea Uniunii Europene, cetățenii României se confruntă în primul rând cu aspectele mai neplăcute ale acesteia.

Prin aderarea Ungariei la UE, cetățenii români nu mai beneficiază de facilitățile cu privire la călătoriile în țările vecine. Cartea verde costă de două ori mai mult, iar

suma care acoperă cheltuielile de ședere în străinătate trebuie să fie 500 euro, în loc de 250, cât era până acum, ceea ce reprezintă mai mult decât de trei ori salariul mediu pe economie.

Bucureștiul dorește să respecte planul de aderare la UE în 2007. Premierul *Adrian Năstase* a declarat că guvernul de la București a luat

în serios avertizarea UE și va recupera rămânerea în urmă în procesul de pregătire în vederea aderării. După criticile anterioare, *Günter Verheugen*, comisar șef pentru extindere, a precizat recent că există șanse mari ca România, împreună cu Bulgaria, să devină membre ale UE în 2007.

(Rador)

Seghedin

Teatru de vară pe scena Domului

S-a definitivat programul Jocurilor în Aer Liber din Seghedin pentru stagiunea 2004. Organizatorii manifestării, care atrage mii de turiști în orașul de pe Tisa, au întocmit un program pentru toate vârstele și toate gusturile. Stagiunea va începe în ziua de 9 iulie cu baletul contemporan „Lume Nouă”, prezentat de Ansamblul de balet contemporan din Seghedin (alte două spectacole în 10 și 11 iulie). În 17 iulie urmează un alt balet modern, spectacolul intitulat „Rockqiem”, o pro-

ducție a ansamblului Crystal Dance Academy. Orchestra Simfonică din Berlin va concerta pe scena Domului în data de 18 iulie, după care urmează în serile de 23 și 25 iulie spectacolul cu opera „Nabucco” de Giuseppe Verdi, la care colaborează soliști italieni. Spectatorii vor mai vedea o gală de operă în 24 iulie, un spectacol muzical despre formația Abba, intitulat „Abbafever” în 30 și 31 iulie, respectiv 1 august, opera „O noapte la Veneția” de Johann Strauss în serile

de 6, 7 și 8 august, o piesă muzicală comică, bazată pe șansonetele din Parisul anilor 1940, intitulată „Zazou”. Spectacolul de gală va avea loc în ziua sărbătorii naționale, 20 August, Jocurile în Aer Liber din Seghedin încheindu-se cu Gala Domdixie la 22 august. Asemenea anului trecut, și de această dată va fi și un concert cadou, în 16 august, când Orchestra Simfonică din Seghedin va interpreta „Simfonia a IX-a” de Beethoven.

I. Kaupert

Euroregiunea DKMT

Exemplul este reconcilierea
francezo-germană

Rolul zonei de frontieră, aderarea Ungariei la Uniunea Europeană și relațiile cu țările vecine au fost temele ședinței din joia trecută, 6 mai, a Adunării Generale Județene Bichiș. *Varga Zoltán*, președintele Adunării Generale și președintele în exercițiu al Euroregiunii Dunăre-Criș-Mureș-Tisa a declarat: „Țara noastră va beneficia de 25 de miliarde de euro pentru reconstrucții de drumuri sau de căi ferate, pentru modernizarea

localităților, a școlilor și instituțiilor sociale, îmbunătățirea competitivității. Dar noi, cei care trăim lângă granița cu România, mai avem o datorie: să ajutăm integrarea cât mai urgentă a țării vecine în UE. Granițele se vor desființa și râurile Trianonului se vor putea vindeca numai cu adâncirea prieteniei româno-maghiare, și pentru aceasta avem ca model reconcilierea franco-germană”.

(TriplexNews)

Otlaca-Pustă

Pregătiri pentru aniversarea
Mihai Purdi

Cu ocazia împlinirii a 100 de ani de la nașterea lui Mihai Purdi, în această toamnă se vor organiza un șir de evenimente comemorative la Otlaca-Pustă, în satul natal al vestitului povestitor popular. În curtea bisericii ortodoxe române din loc se planuiește dezvelirea unei plăci memoriale, Mihai Purdi fiind decenii de-a rândul cantorul comunității. Aniversarea se va realiza prin colaborarea mai multor organizații. Reprezentanta Fundației pentru Cultura Română din Ungaria, mulțumit strădaniei lui *dr. Gheorghe Ruja*, membru al Curatorului, a participat cu succes la concursul Ministerului Culturii de la Budapesta și a câștigat recent 100 de mii de forinți pentru acoperirea unor cheltuieli legate de aniversarea Mihai Purdi din Otlaca-Pustă. -ștf-

Budapesta

Lansări de cărți
la Oficiul pentru Minorități

Marți, 11 mai, la sediul din Budapesta al Oficiului pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria a avut loc lansarea a patru noi volume, apărute cu sprijinul acestei instituții guvernamentale. Cărțile „Minorități în Ungaria 2002-2003”, „Legea minorităților împlineste

zece ani – documentația conferinței internaționale”, „Minorități pe rețeaua mondială” de Demeter Z. Mária și „Drapel polonez în avalul Dunării” de Konrad Sutarski sunt editate în limba maghiară și doresc să îmbogățească patrimoniul literar al naționalităților din Ungaria.

Bichișciaba

O nouă ediție a concursului
de povești

La 22 mai, cu începere de la ora 10.00, la Casa de Povești din reședința de județ va începe o nouă ediție a Concursului de povești, organizat pentru tineretul nostru școlar de Autogovernarea Românească din Bichișciaba. Așa cum am mai informat, la concurs sunt aș-

teptați reprezentanții tuturor școlilor noastre, care vor spune poveștile după categorii de vârstă, conform tipului de școală. Organizatorii așteaptă din nou cât mai mulți participanți la această întrecere, devenită deja tradițională.

- e -

La 1910, dr. Emil Babeș publica la Budapesta un studiu asupra situației românilor din Transilvania și Ungaria, pornind de la aprecierea că „de la 1867 încoace, lupta lui (a poporului român – n.n.) pentru limba, cultura și păstrarea caracterului său etnic, ... această luptă așa-numită *națională*, purtată adeseori cu cea mai mare energie și totdeauna cu o stăruință uimitoare, n-a adus izbânda la care se așteptau cu toții”.¹

Este vorba de fapt de românii din Austro-Ungaria, stat creat la 1867 prin compromisul dualist între națiunile austriacă și maghiară, care pentru ei nu era decât un „pact bilateral”, privit ca un lucru efemer. Clasa politică maghiară a acceptat, prin acest pact dualist, „să se supună conducerii și supremației politice, economice și militare a Austriei”, respectiv a dinastiei Habsburgilor, pentru ca monarhul, împărat și rege, „să lase ungurilor mână liberă în afacerile interne ale țării”, adică a părții de la răsărit a imperiului, administrată de la Budapesta. Odată realizat acest compromis și împărțirea teritoriilor din Cisleithania, la vest de râul Leitha, administrată de

Dr. Alexandru Ghișă

A fi minoritar român în Ungaria

Viena și Transleithania, la est, rămasă la discreția Budapestei, diferențierile între cele două părți de țară, din punctul de vedere al tratamentului popoarelor supuse, se accentuează în sens negativ pentru românii din Transilvania și Ungaria.

Generația ungară pașoptistă realizase încă în timpul teribilului război pentru independență față de Austria de la 1848–1849, că maghiarii sunt minoritari în propria lor țară. Aceeași elită, care abandonează prin compromisul dualist idealul independenței naționale, devine atunci națiune dominantă, iar pentru a fi și majoritară, ridică maghiarizarea la rangul de politică de stat.

La mai bine de patru decenii de la instaurarea „erei constituționale”, cum este denumită în istoria ungară perioada dualismului, lupta politică a românilor din imperiu, desfășurată sub deviza „totalei îndreptățiri egale”, larg îmbrățișată de Emil Babeș și de colegii lui de generație, ajunge într-un impas total. Pentru ei deve-

nise foarte clar că de egalitate între națiunea română supusă și națiunea ungară dominantă nu mai putea fi vorba. Pentru români mai exista la 1910 o singură alternativă – „sau statul se sfarmă, sau neamul nostru va trebui să piară”.³

...Și s-a sfărâmat statul. În toamna anului 1918 a dispărut Austro-Ungaria. Pe ruinele fostului imperiu au apărut state noi, moderne, independente și suverane. Este și cazul Austriei și Ungariei, ultima în arealul ei teritorial firesc, în limitele sale etnice, unde pentru prima dată națiunea ungară este majoritară. Cu toate acestea, în noua Ungarie au mai rămas comunități etnice alogene, în proporții de loc neglijabile – evrei, germani, români, slovaci, sârbi, croați, ruteni etc.

Ungaria, urmând cu consecvență politica ei de maghiarizare, instituționalizată din timpul „erei constituționale”, atât în perioada horthistă, cât și sub regimul comunist, reușește să diminueze simțitor numărul co-

munităților etnice alogene, aflate în situația de minoritari. În același timp, fosta națiune ungară dominantă va cunoaște starea de minoritate prin comunitățile maghiare rămase în state cu majoritate românească, slovacă, austriacă sau sârbo-croato-slovenă.

Numai un popor care a dominat alte popoare știe ce înseamnă adevărata libertate. Nu este de mirare că, în aceste condiții, Ungaria devine campioana luptei pentru drepturile minorităților și o face cu o consecvență demnă de toată lauda.

Situația minorităților din Ungaria este însă de altă natură. Statul aplică dublul standard în materie de minorități: o politică de asimilare în plan intern și o suprasolicitare în plan extern pentru respectarea drepturilor și libertăților maghiarilor din afara frontierelor.

Astăzi, în Ungaria sunt recunoscute 13 minorități „naționale și etnice” – armeni, bulgari, croați, greci, germani, polonezi, români, ruteni, sârbi, slovaci, sloveni,

ucraineni și țigani. Diferențierea între minoritate națională și etnică este absolut artificială, dar motivată – cu trimitere la pretențiile față de statele vecine în care există minorități maghiare. 12 dintre minorități sunt recunoscute ca *naționale* și *constitutive de stat*, având și corespondență externă, respectiv existența unui *stat înrudit*, ceea ce se numea până acum „țara mamă”. Numai în cazul țăganilor se aplică denumirea de minoritate etnică, pentru că nu au un *stat înrudit* și nu pot fi considerați *factor constitutiv de stat*. În oglindă, solicitarea față de statele vecine în care trăiesc comunități maghiare – România, Ucraina, Slovacia, Austria, Slovenia, Croația și Uniunea Serbia-Muntenegru – este ca acestea să fie recunoscute ca *minorități naționale și factori constitutivi ai statului*, pentru că acestea au într-adevăr o „țară-mamă”, Ungaria.

(Continuare în pag. a 11-a)

Note

¹ Dr. Emil Babeș, *Diagnoza – Studiu asupra situației politice a românilor din Ungaria*, Tipografia „Poporul Român”, Budapesta, 1910, p. 3.

² Ibidem, p. 13.

³ Dr. Emil Babeș, op. cit., p. 8.

Curs de vară de excepție în România

Institutul Cultural Român organizează și în această vară tradiționalul curs de limbă română în Maramureș. Cursul se va desfășura între 10 iulie – 2 august 2004, la Baia Mare. În programul de la ediția jubiliară a cursului – 10 ani de experiență – este inclus și o excursie de excepție. La încheierea cursului se organizează o vizită de două zile la vestitele

mănăstiri din Bucovina – Voroneț, Moldovița, Humor, Sucevița, Putna.

Programul oferă cunoașterea limbii vorbite în mediul ei natural, însușirea directă a limbii de la cei care o folosesc zi de zi. La atelierul de artă populară, meșteșugari renumiți vor oferi lecții de olărit, țesut, pictură pe sticlă, broderie și ornamentică, realizarea unor podoa-

be în tradiția folclorică. Dar vor fi și ore de bucătărie românească sub îndrumarea unor maeștri bucătari. Cei înscriși la curs vor avea ocazia să descopere spiritul oamenilor, să învețe din cultura și istoria românilor, să participe la evenimente culturale, spirituale tradiționale. Școala de limba română a Institutului Cultural Român, transformat recent din Fundația Culturală Română, este deschisă doar o dată pe an, pe o durată de trei săptămâni.

Vârsta minimă a înscrierii la curs este de 18 ani. Taxa de participare: 600 EURO. Termenul de înscriere la cursul din Baia Mare este **15 iunie 2004**.

Adresa Institutului Cultural Român este 71273 București, Aleea Alexandru nr. 38, telefon (+4021)230-2854, director de program Nadia Moșanu, e-mail:

icr@icr.ro; raluca@icr.ro; irina@icr.ro. Web-site: www.icr.ro. Dintre tinerii români din Ungaria au mai participat la acest curs, printre alții, *Anamaria Brad, Rita Ruja Pătaș, dr. Maria Ruja, Toma și Attila Iova*.

Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria (UCRU) se angajează să asigure și în acest an cheltuielile de participare la curs (taxa de participare, acope-

rirea cheltuielilor de drum) pentru 2 tineri români.

Cei interesați de acest sprijin sunt rugați să anunțe intenția de participare la adresa Uniunii culturale (5700 Giula, str. Gh. Doja nr. 8, tel./fax: 06-66/463-079) cel târziu până pe **7 iunie 2003**. Informații suplimentare puteți obține și de la Redacția Foi românești.

-frățean-

Imagini de la cursul de vară din 2003

Dumnezeu lucrează și în mijlocul greutăților

Continuăm serialul început despre familiile din Micherechi ai căror copii studiază la Școala de Muzică „Erkel Ferenc” din Giula. De data aceasta v-aș împărtăși circumstanțele familiei mele, în care mama ne crește singură, pe noi, cei trei frați, *Silvia, Gavril și Attila*. Stând de vorbă cu mama mea, *Eva Czeglédi*, în cele ce urmează, vă vom prezenta entuziasmul familiei Cioca față de muzică și de instrumentele muzicale.

Mama: – În anul 1998 am aflat, prima dată, amănunte despre Școala de Muzică din Giula de la prietenii și frații noștri din Biserica Baptistă română din Micherechi, din care facem parte și noi. Ne-a plăcut foarte mult și ne-am hotărât să-l înscriem pe Gabi să cânte la trompetă. De atunci au trecut șase ani și Gabi are deja 15 ani. Peste doi ani, când Silvia și-a început studiile la Liceul Românesc „Nicolae Bălcescu” din Giula și ea a vrut să învețe să cânte la chitară. Deci și ea s-a înscris în 2000. Silvia are deja 18 ani și se pregătește pentru examenele de bacalaureat. În 2001 și cel mai mic fiu Attila a vrut să continue tradiția familiei de a învăța să cânte la un instrument muzical, el, însă, a ales toba.

Attila: – Îmi place foarte mult muzica. Când l-am văzut pe fratele meu cum cântă în fanfara bisericii am fost puțin „invidios”. M-am gândit și m-am hotărât să învăț și eu la vreun instrument de care este nevoie în fanfară. Astfel am ales toba. Biserica noastră a avut toba, dar a așteptat să cânte cineva la ea. Acum sunt foarte fericit că sunt și eu membru în fanfară și merg împreună cu ceilalți muzicanți la evanghelizări și îl slăvim pe Dumnezeu prin cântările noastre.

Gavril: – Când eram mic și nu mi s-a dat această posibilitate, doream mult să cânt la chitara mea, pe care am primit-o de la mama ca dar de Crăciun. Pe atunci nu era profesor la acest instrument la școala de muzică, așa că am ales trompeta, dintre cele multe instrumente muzicale oferite.

Silvia: – Eu eram în clasa a opta când m-am hotărât să cânt la chitară, dacă fratele meu nu a avut posibilitate. În primele luni mi-a fost foarte greu, dar cu ajutorul lui Dumnezeu am ajuns la un nivel destul de bun, fiind membră în echipa de chitară din tabăra creștină pentru copii, organizat în fiecare an la Tahiti. În afară de această tabără, particip și la

alte întâlniri muzicale, ca de exemplu anul trecut am fost invitată să conduc cântările comune într-o tabără pentru copii la Magyarhomorog.

Mama: – În ce privește călătoria copiilor de la Micherechi la Giula, făcând schimbul cu o altă familie,

îi ducem cu mașina. Pot să mărturisesc că și rezolvarea navei a fost și este un lucru greu din partea noastră. Deși sprijin financiar nu am primit de nicăieri, din punct de vedere spiritual au fost alături de noi familia noastră și câțiva prieteni care s-au rugat pentru noi când aveam probleme cu mașina. Deoarece noi nu avem mașină, un unchi de-al nostru ne împrumută mașina care are deja 28 de ani. Este o mașină destul de veche, deci nu ne mirăm când nu pornește. Dar Domnul Isus a fost cu noi și în astfel de cazuri. Când Satana a fost în „acțiune”, El ne-a ajutat. Cred că toate eforturile pe care le facem pentru copiii noștri și pentru ca ei să-L laude pe Dumnezeu prin talentul lor vor fi răsplătite în ceruri. Deși este destul de greu, nu simt că ar fi o jertfă mare. Când ne-am hotărât să-L urmăm pe Domnul Isus am știut că vor fi greutăți, pentru că Satana nu încetează să ne împiedice în drumul nostru cu Cristos. Și mă bucur foarte mult de succesele copiilor mei. Gabi,

timp de patru ani, a fost în fanfara Școlii de Muzică „Erkel” din Giula, denumită „Junior Band”, iar Silvia de doi ani este în orchestra acestei școli. Attila și Gabi îl slujesc pe Domnul împreună și în fanfara bisericii noastre. Iar precum a mai amintit și Silvia, vara, parti-

cipând la tabere creștine pentru copii, cântă la instrumentele lor împreună cu ceilalți „muzicieni”. În ciuda greutăților familiale, pentru toate suntem recunoscători Domnului nostru Isus Cristos și de la El cerem binecuvântarea și pe mai departe.

– S –

Unitatea celor doi

Iubiți prieteni și, mai ales, iubitele mele prietene,

Ceea ce aș vrea eu să fac astăzi este să vă descriu frumusețea și farmecul comunicării totale dintre soț și soție. Nimic nu poate fi mai reconfortant, mai dător de încredere în viață, decât faptul că poți să spui totul soțului tău și să știi că el împărtășește totul cu tine.

Greșeala pe care o fac mulți soți și multe soții este că adună, adună, adună probleme și nemulțumiri și nu le spun celuilalt decât când explodează la mânie și atunci spun totul cu patimă, jignind și rănindu-și partenerul. Căsnicia în care sinceritatea vine numai la mânie este o căsnicie sortită dezastului.

Vă amintiți că înainte de a vă căsători, când vă faceți curte, vă făcea mare plăcere să vă împărtășiți aspirațiile, să vă faceți planurile, să visați împreună. De ce ați renunțat la aceasta după căsătorie? Iată ce ar trebui să faceți. Găsiți timp – și trebuie neapărat să găsiți timp – să stați amândoi în liniște în căminul vostru, poate dimineața devreme sau seara târziu, și să începeți să discutați calm și liniștit toate problemele împreună. În

special, să vă analizați comportamentul unul față de celălalt. De ce procedați așa cum procedați? Ce ați așteptat unul de la altul? Iar când unul își exprimă nemulțumirea, celălalt să nu se grăbească să riposteze sau să se scuize. Taci și ascultă! Trebuie să auzi ce zice inima celuilalt! Fii sensibil la ceea ce-l doare pe celălalt și la ceea ce dorește celălalt!

Dacă ceea ce spune celălalt te îndispune, sau te enervează, sau te jignește, în loc să te aperi, întreabă-te mai degrabă: Oare nu cumva are dreptate? Dacă iubesti cu adevărat, vei fi atent la ce spune inima celuilalt și vei fi dispus să te schimbi, să faci modificări în program, să răspunzi pozitiv la cerințele celuilalt.

Învățați-vă să vă împărtășiți problemele pe care le aveți la serviciu și în toate celelalte domenii de activitate. Dacă îți apare o ispită în cale, împărtășește cu cel iubit. Împărtășirea aceasta te va ajuta să biruiști isпита. Dacă se naște o teamă în tine sau o bănuială, îndrăznește să o exprimi, căci exprimarea va produce lumină și clarificare.

Vreau să vă spun câteva secrete, pentru a face ca

asemenea stări de vorbă în intimitate să fie un succes și să devină o oază de întărire și de bucurie.

În primul rând, încredere totală în cel pe care-l iubești. Trebuie, la început, să riști a te deschide și a spune totul. Riști, pentru că spunând totul, devii vulnerabil și poți fi rănit. Dar, arătând încredere prin sinceritate totală, stârnești și în celălalt încredere similară și sinceritate similară. Vei vedea cum și celălalt se va deschide și va arăta același fel de dorință de comunicare.

În al doilea rând, niciodată să nu condamni când ceea ce mărturisește celălalt ți se pare a fi urât sau chiar scandalos. Fiecare dintre noi avem și părți întunecate, dar dacă sunt date la lumină, pot fi reparate. Însă dacă te arăți revoltat de ceea ce auzi, dacă te grăbești să reproșezi, celălalt se va închide și nu-ți va mai spune niciodată intimitățile sale.

În al treilea rând, arată înțelegere, și dragoste, și sprijin. Voi ați pornit amândoi în viață; învățați-vă să trăiți toate lucrurile împreună. Învățați-vă să vă sprijiniți, să creșteți împreună, și în comportare, și în caracter.

În al patrulea rând, încheiați orice discuție de felul acesta, mergând amândoi pe genunchi și rugându-vă împreună. Când știi că la sfârșitul discuției te vei ruga cu celălalt, faptul acesta va afecta toată discuția. Căci tu știi că tot ce discutați, și spiritul în care discutați, stă sub ochiul lui Dumnezeu. Amintiți-vă că o căsătorie nu este o asociație în doi, ci în trei. Voi învățați să comunicați totul între voi și apoi învățați să comunicați totul cu Dumnezeu. Atunci comunicarea este totală.

Ține minte dictonul acesta: *Întotdeauna îți găsești timp pentru lucrurile pe care îți place să le faci.* Dacă zici: N-am timp să stau de vorbă cu soția mea, tu de fapt zici: Nu-mi place să stau cu ea de vorbă sau nu-mi pasă ce face ea, sau ce gândește ea, sau ce simte ea. În cazul acesta trebuie să te oprești și să te întrebi: Oare ce se întâmplă cu mine? Oare ce s-a întâmplat cu dragostea mea?

Cu cât cei doi împărtășesc mai mult și mai total, cu atât ei se cunosc mai bine și cu atât unirea lor este mai deplină.

Elisabeta Țon
(Viața de familie)

MORISZ aşteaptă şi tinerii ortodocşi români

La Zilele Creştinătăţii Ortodoxe din Ungaria, organizate la sfârşitul lunii aprilie la Budapesta şi Giula, au participat şi câţiva reprezentanţi ai noii organizaţii de tineret creştin ortodox, cunoscută prin prescurtarea MORISZ. Tânărul teolog român **Toma Iova** din Giula, care este membru în conducerea MORISZ (şi care a informat deja cititorii *Foii româneşti* despre această nouă organizaţie de tineret) acum ne-a prezentat alţi membri ai MORISZ. Astfel, de la **Kaulics Irén**, secretara organizaţiei, am avut ocazia să aflăm şi noi amănunte despre planurile tinerilor ortodocşi din această ţară.

– *Cu ce sentimente vă întoarceţi acasă de la această manifestare cultural-religioasă?*

– Vă mărturisesc că ne-am simţit foarte bine şi cred că pot să spun asta şi în numele celorlalţi colegi de-ai noştri, care aici, la Giula, n-au mai venit, dar la programul din Budapesta au luat şi ei parte. Cel mai mult mi-au plăcut corurile, dar au fost foarte utile şi discursurile, prelegerile pe care le-am auzit şi din care am învăţat multe. Ne bucurăm că deja pentru a doua oară s-au organizat zile ortodoxe în ţara noastră.

– *Cititorii săptămânalului românesc au aflat deja despre înfiinţarea aşa-numitului MORISZ, Uniunea Tinerilor Ortodocşi Creştini din Ungaria. Ce înseamnă pentru voi, tinerii, această organizaţie?*

– Din păcate, pentru ortodoxia din Ungaria nu este prea caracteristică unitatea. Aparţinem mai multor jurisdicţii, ca de exemplu, la jurisdicţiile română, rusă, greacă, bulgară, sârbă sau maghiară. Organizaţia noastră are ca scop să unească tinerii acestor jurisdicţii, ceea ce este foarte important pentru viitorul nostru. Vrem să organizăm împreună diferite tabere, întâlniri, conferinţe. Majoritatea programelor sunt în Budapesta, dar am dori să atragem cât mai mulţi tineri şi din alte părţi ale ţării. Prin aceste întâlniri ne cunoaştem între noi şi ne întărim credinţa.

– *Cum anume vă întăriţi unii pe alţii?*

– Prin rugăciuni, prin programe comune sau prin pelerinaje şi excursii. De exemplu, în 22 mai planuim o excursie pentru tineri şi copii, când vom vizita ruinele unor

vechi mănăstiri ortodoxe de lângă Visegrád. Dorim să organizăm în fiecare lună câte o serată culturală, o serată sârbească, apoi una românească şi altele. În cadrul acestora s-ar ţine prelegeri, rugăciuni şi lansări de cărţi. Pentru vacanţa de vară ce urmează planificăm şi organizarea unei tabere religioase, în perioada 12–17 iulie, în judeţul Borsod, cu participarea copiilor între 7–14 ani.

– *Cât este de deschisă această asociaţie? Primiţi în rândurile voastre şi membri noi?*

– Bineînţeles ne-am bucura dacă tot mai mulţi ar considera că e bine să ni se alăture, să lucreze cu noi împreună. Noi suntem foarte deschişi, şi nu numai faţă de tinerii de religie ortodoxă ci şi tuturor celor interesaţi de ortodoxie. Ne-am bucura, de exemplu, să avem în rândurile noastre cât mai mulţi tineri de la Liceul Românesc din Giula.

– *Deci aveţi planuri şi cu tineretul român ortodox din Giula?*

– Ne-am bucurat nespus de mult să facem aici la Giula, cunoştinţă cu câţiva tineri români, care cântă în corul românesc, şi care ne-au mărturisit că ar veni cu drag la excursia noastră din 22 mai. Sperăm că anunţurile despre programele noastre vor ajunge la cât mai mulţi tineri interesaţi.

– *Cum pot afla tinerii despre aceste programe ale voastre?*

– Deocamdată încă nu funcţionează pagina noastră proprie de Internet, dar există o adresă, la www.szimandron.hu, unde se pot afla informaţii, ştiri despre MORISZ. Vom realiza şi o listă de corespondenţă, şi pe cale poştală sau cale electronică vom încerca să transmitem cât mai multe actualităţi despre organizaţia noastră.

– *Dacă înţeleg bine, MORISZ s-a înfiinţat din dorinţa şi străduinţa unor tineri. Dar cine vă sunt susţinătorii? Cine vă sprijină, de exemplu, financiar, ca toate aceste programe să le puteţi duce la bun sfârşit?*

– Deocamdată toate le facem din iniţiative şi din surse proprii. Unii credincioşi au făcut deja donaţii, şi în unele parohii s-au făcut colecte pentru organizaţia de tineret. De altfel, pentru toate programele vom înainta proiecte la diferite ministere sau fundaţii, sperând ca concursurile noastre să fie apreciate în mod pozitiv.

– iova –

Expoziţie „De dragul părintelui Paisie” la Timişoara

Între 14 şi 22 mai a.c., Mitropolia Banatului, A.S.C.O.R. Timişoara şi Editura Teognost organizează o expoziţie de fotografii, documente şi scrisori intitulate „De dragul părintelui Paisie”. Expoziţia va fi găzduită de Muzeul Catedralei Mitropolitane din Timişoara, la deschidere urmând să ia parte Arhimandritul **Teofil Părăian** de la Mănăstirea Brâncoveanu, Sâmbăta de Sus, pr. **Zaharia Peres**, consilier cultural la Mitropolia Banatului şi **Ioan Gînscă**, director la Editura Teognost.

Din anunţul editurii Teognost aflăm că „va fi lansată, cu acest prilej, şi o mapă cu fotografii selectate din colecţia editurii Teognost, aşa încât pentru cei care l-au cunoscut şi pentru cei care-l îndrăgesc pe părintele Paisie Olaru, contactul cu această lucrare va constitui o surpriză emoţionantă”. Expoziţia este itinerantă: „Cât timp a fost deschisă la mănăstirea Naşterea Maicii Domnului – Ciucea (1–15 mai 2000), la Cluj (3–10 decembrie 2001), la Oradea (26 noiembrie – 2 decembrie 2002) sau la Paris (5–15 noiembrie 2003), ea a devenit ţinta pelerinajelor pentru cei care au simţit contemporaneitatea cu părintele Paisie Olaru drept o bine-

cuvântare, dar şi pentru cei care, necunoscându-l pe părintele, au dorit să pună începutul unei relaţii duhovniceşti cu dânsul.”

Explicând fascinaţia pentru figura pr. Paisie, organizatorii invocă din Patericul egiptean un episod în care „se spune că trei părinţi aveau obiceiul, în tot anul, de mergeau la fericitul Antonie. Şi doi dintre ei îl întrebau despre mântuirea sufletului, iar al treilea totdeauna tăcea, neîntrebându-l nimic. Iar după multă vreme i-a zis Avva Antonie lui: ‘Iată, atâta vreme ai de când vii aici şi nimic nu mă întrebi.’ Şi răspunzând acel frate, i-a zis: ‘Destul îmi este să te văd, Părinte!’ Pentru noi mărturisim că un astfel de Avvă a fost părintele Paisie Olaru.”

Concurs pentru emblema MORISZ

Uniunea Tinerilor Ortodocşi Creştini din Ungaria (MORISZ) lansează un concurs în rândul tinerilor care au talent artistic, pentru crearea emblemei Uniunii.

Poate concura oricine, chiar şi cu mai multe lucrări, important este ca emblema să exprime ideologia de bază al MORISZ, şi anume creştinismul ortodox, frăţietatea şi colaborarea. Pe emblema pot figura simboluri creştine cunoscute, iniţialele Uniunii, motivele artei ortodoxe sau orice alte forme, important este ca emblema să poată fi folosită atât pentru ştampila cât şi pentru antetul oficial al organizaţiei. Termenul de înaintare a lucrărilor este **30 mai 2004**, ziua de Rusalii. Creaţiile vor fi trimise pe adresa: 2045 Törökbalint, str. Dózsa nr. 82 sau pe e-mail: riten@freestart.hu. Lucrările vor fi apreciate de conducerea MORISZ. Cadoul câştigătorului va fi scutirea pe vecie de cotizaţie şi bucuria că prima organizaţie a tinerilor ortodocşi din Ungaria poartă emblema creată de el.

Membri ai MORISZ, alături de părintele arhimandrit Siluan

Miorița, Caragiale și Blaga la bacalaureat

Absolvenții Liceului „N. Bălcescu” au început șirul examenelor de bacalaureat cu cel din limba și literatura română. Cei 52 de elevi din clasa a XII-a au dat dovadă vinerea trecută, la 7 mai, de cunoștințele acumulate la orele de română în cei patru ani de liceu. Temele din care au putut alege au fost următoarele:

1. „Să nu spui, draguță, / că la nunta mea / a căzut o stea, / C-am avut nuntași, / Brazi și pălinași...” – Relația dintre om și natură în balada *Miorița*.

2. Caracteristicile educației pe baza schițelor și nuvelor lui Ion Luca Caragiale.

3. „...eu cu lumina mea sporesc a lumii taină.” – Crezul poetic blagian în poezia *Eu nu strivesc corola de minuni a lumii*.

Cum am aflat din discuțiile de după examen, majoritatea absolvenților au preferat primul subiect, scriind despre balada *Miorița*.

Examenelor orale de bacalaureat vor avea loc în perioada 14-18 iunie.

-va-

Omul învață toată viața

Într-o dimineață, călătorind cu autobuzul, am auzit două fete, eleve la o școală, care discutau despre metodele cum ar trebui să învețe în timp cât mai scurt materiale cât mai multe. Amândouă erau înaintea bacalaureatului și acum și-au dat seama că într-adevăr cât de mult au de învățat. Fetelor li s-a părut că mai au încă timp până în mai. Dar uite! Deja am ajuns în luna lui florar.

Mi-aduc bine aminte când eu eram în ultimul an, tot așa am pățit-o. Mi s-a părut mai ușor să învăț din mai multe obiecte de-odată. Dar m-am înșelat. Nu e chiar așa cum omul își închipuie. Problema e că atât timp cât suntem elevi nu învățăm zi de zi, ci numai atunci când chiar e necesar, ca să reușească, de exemplu, bacalaureatul. Când te apuci să înveți pentru examene și tot înveți și înveți și nu mai vezi capătul, atunci parcă îți pierzi puterile și speranțele.

Una din fetele care discutau a spus că ea și-a propus pentru această săptămână învățatură intensivă. Dar acesta a fost numai un plan care s-a părut foarte hotărât până în momentul când a venit săptămâna respectivă. Deseori poate și noi suntem la fel ca această elevă. Ne plănuim mii și mii de lucruri pentru o săptămână sau mai multe, dar nu totdeauna reușește chiar așa cum ne-am plănuvit. Planuri avem cu grămada, dar unde e timpul pentru realizarea acestor lucruri?! Cum se spune: Omul învață toată viața.

-Im-

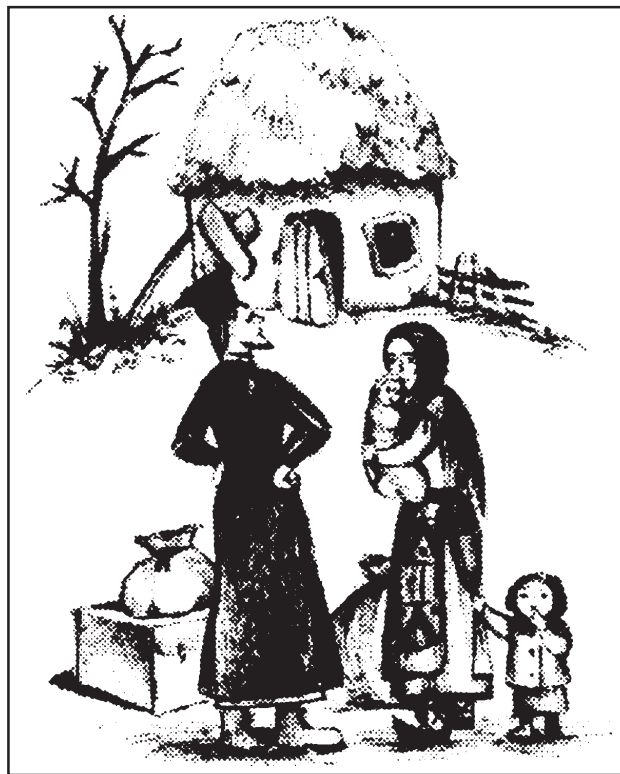
BAC 2004 • BAC 2004 • BAC 2004

Dragi tineri, absolvenți de liceu, examenul pentru care vă pregătiți, în cel mai bun caz de trei ani și jumătate, se apropie cu pași repezi. Ne-am hotărât ca în următoarele câteva săptămâni care v-au mai rămas până la examenul de bacalaureat să vă ajutăm în prelucrarea subiectelor de română. Dacă aveți vreo preferință sau un subiect pe care încă nu l-ați prelucrat și vreți să vă ajutăm, scrieți-ne prin poștă (Redacția „Foaia românească”, Giula, str. Gh. Doja nr. 8) sau prin e-mail (foaia@axelero.hu)! Spor la învățătură!

Ioan Slavici: Popa Tanda

Nuvela este specia epică în proză, cu un singur fir narativ, urmărind un conflict unic, iar personajele, nu prea numeroase sunt caracterizate succint, în funcție de contribuția lor la desfășurarea acțiunii. În nuvelă accentul este pus mai puțin pe acțiune și mai ales pe definirea personajului. Nuvela este de întindere mai mare decât povestirea și mai scurtă decât romanul. Nuvela „Popa Tanda” de Ioan Slavici, este o operă epică, întrucât Slavici narează faptele și întâmplările care au în centrul lor pe părintele Trandafir. Principalul mod de expunere este narațiunea la persoana a III-a prin care se relatează acțiunea și se construiește personajul. Ca orice operă epică, poate fi structurată pe momentele subiectului.

Nuvela debutează cu ilustrarea chipului energic al părintelui Trandafir, fiul dascălului Pintilie din Butucani, ajuns preot în același sat. Autorul face o sumară prezentare a personajului care „vorbea drept și cumpănit ca și cum ar fi citit din carte”. Era bun gospodar, priceput, dar avea un defect: era prea direct și prea deschis de a le spune oamenilor părerea despre ei, lucru care îi supăra. Această parte constituie expozițiunea. Nemulțumiți de această comportare a preotului, sătenii au intervenit la protopop pentru a-l muta pe părintele Trandafir. Astfel se precizează intriga, acesta ajunge preot în satul Sărăceni, așezat pe o vale seacă. Din acest moment se desfășoară acțiunea. Stabiliți aici constată sărăcia dezolantă, dar și lenea oamenilor. Totul era o paragonă și nimeni nu se învrednică să schimbe ceva. Preotul încearcă prin diferite metode să-i convingă pe săteni să se apuce de muncă și neobținând nici un rezultat, se hotărăște brusc să se îngrijească singur de gospodăria sa. Puterea exemplului este convingătoare și

satul începe să se ridice din sărăcie și lene. Punctul culminant îl constituie momentul când se văd roadele muncii sale. Casa era curată și îngrijită, grădina plină de legume, traia din belșug.

În finalul nuvelei, deznoământul îl prezintă pe preot înconjurat de copii și de nepoți, iar pe săteni mândri de preotul cel bătrân care și-a câștigat stima și respectul. Ca în orice operă, accentul cade nu pe întâmplări, cât mai ales pe construirea personajului, Slavici apelând la o gamă largă de modalități artistice.

Preotul Trandafir, zis Popa Tanda, este personajul principal al nuvelei. Chipul preotului ardelean este construit ca un model spiritual al satului românesc. Prin caracterizarea directă este descris ca un om energic, harnic și strângător, însă cam greoi și lipsit de tact la începutul prediciei. Preotul este caracterizat indirect, prin propriile gânduri și fapte. După ce încearcă cu blândețea predicilor sau a sfaturilor zilnice să-i schimbe pe țărani, părintele Trandafir recurge la ocară și batjoco-

ră, atitudini care ilustrează conflictul interior din sufletul preotului, dar și pe cel exterior al acestuia cu sătenii. Fiind foarte ambițios și hotărât, preotul înțelege că are o mare datorie față de sine și de familia sa. Îngrijirea casei și a grădinii a constituit o pildă pentru toți sătenii, care sunt cuprinși de entuziasmul muncii.

În finalul nuvelei, autorul prezintă din nou, în mod direct, cu ajutorul epitetului triplu pe Părintele Trandafir, bătrân dar tot „verde, vesel și harnic”, înconjurat de nepoți. Nuvela este realistă, prezența autorului se face simțită printr-o mulțime de locuri și expresii preluate din graiul popular, ori create de el. Arta lui Slavici se dovedește și în îmbinarea narațiunii cu descrierea și dialogul. Slavici abordează cu succes toponimia sugestivă: Butucani, Sărăceni, Valea Seacă. Chiar și numele personajului principal este derivat de la verbul „a tandăli”. Comparațiile sunt puține, epitele rare, iar metaforele și mai rare.

(Sursa: www.clopotel.ro/educatie/referate)

Secretul este să citești cât mai mult

În data de 30 aprilie, la Giula s-a desfășurat un concurs de poezii și proză în limba maghiară, scrise de elevi. La acest concurs s-au prezentat și doi elevi din Liceul „Bălcescu” din Giula: *Ana Ianc* și *Ioan Ruja*, ambii elevi în clasa a X-a. Ana a reușit să obțină chiar locul doi al acestei întreceri literare.

– Cum ai aflat de acest concurs?

– Am văzut publicitatea acestui concurs, și m-am gândit de ce să nu mă prezint și eu. Din păcate, nu sunt prea mulți liceeni pe care îi interesează această metodă de a petrece timpul liber. adică de a scrie poezii.

— Ai obișnuit să scrii poezii sau numai acum ți-a venit în minte?

– Când sunt inspirată scriu câte-o poezie și datorită acestui fapt am avut puțin avantaj de a crea ceva interesant și plăcut. Să scrii cât mai frumos și pe înțelesul cititorului, e nevoie de multe exerciții. Trebuie să scriu cât mult ca să-mi dezvolt cunoștințele în acest domeniu.

– Cum a decurs concursul?

– A trebuit să scriem două poezii sau nuvele pe care le-am trimis la Centrul Cultural Erkel Ferenc din Giula, unde apoi juriul a analizat lucrările înaintate și a hotărât rezultatul.

– Cât timp a durat să te pregătești cu aceste scrieri?

– Aproximativ o săptămână. De multe ori am

transcris ceea ce era deja gata, dar era când pe moment îmi venea o idee mai bună și mă apucam din nou. Bineînțeles cam știam despre ce vreau să scriu dar câte-o idee nu-mi părea chiar așa de bună ca pe care am gândit-o pe moment.

— Mama ta fiind profesoară de română și maghiară, mă gândesc că te-a ajutat la scrie-

rea poeziilor, sau cel puțin ți-a dat sfaturi.

– Sinceră să fiu nu prea i-am cerut ajutorul pentru că nu am vrut să-i arăt nici ei până la sfârșit. Adevărat e că din când în când mai întrebam câte ceva, dar scopul meu a fost ca să-mi scriu gândurile mele. Sigur că sunt cărora nu le place ceea ce scriu, dar asta se întâmplă cu oricine. Oamenii sunt diferiți, au diferite păreri, iar pentru asta nu-mi pare rău deloc.

– Totuși de unde te-ai inspirat?

– Acuma mi-am dat seama cât de mult ajunge dacă citesc diferite cărți. Îmi place foarte mult să citesc. S-a întâmplat că citeam un roman într-o singură zi, mai ales dacă mă interesa.

– Ce premiu ai luat la acest concurs?

– Am fost premiată cu locul doi pentru o poezie despre intrarea în Uniunea Europeană. Din păcate, eu nu am mai ajuns să mă calific în faza următoare, care se va desfășura la Seghedin, deoarece acolo merge numai cel care a obținut locul întâi, dar asta nu înseamnă că am renunțat la scrierile mele. Din contră, mă străduiesc să scriu poezii cât mai frumoase ca odată să devin o poetă cunoscută.

-1m-

CONCURS

Tabere pentru tinerii de nationalitate

Ministerul Învățământului publică concurs pentru sprijinirea organizării taberelor de lectură, limbă maternă și păstrare a tradițiilor pentru elevii de naționalitate. Scopul este organizarea unor tabere, în cadrul cărora școlarii de naționalitate să însușească limba maternă, să cunoască, să păstreze tradițiile și cultura poporului din care se trag, precum și organizarea taberelor de limbă maternă în țara-mamă, respectiv despre etnografia țării-mame.

Tabelele trebuie să se desfășoare în perioada 18 iunie și 30 septembrie 2004. Pot concura instituțiile școlare și autoguvernările pe țară ale minorităților, care vor organiza cu scopurile enumerate mai sus tabere de minimum 7 zile pentru cel puțin 15 copii.

Termenul de înaintare a dosarelor este **20 mai 2004**.
Formulare se pot obține de pe adresa de internet
www.omai.hu.

„Gărgăunii dragostei” la Ecranul nostru

Colaboratorii Emisiunii în Limba Română a Televiziunii Maghiare au „invadat” zilele trecute Liceul Românesc din Giula, venind la filmare cu o aparatură și cu un personal mai mare decât de obicei. Echipa Ecranului nostru, condusă de realizatorul *Tiberiu Boca*, de regizorul *Szabó Beatrix* și de directorul de imagine *Fodor Dezső*, a înregistrat cu carul de transmisie spectacolul de teatru al elevilor singurului liceu românesc. Au decis să vină la 5 mai, abia cu două zile înaintea examenului de bacalaureat la română, deoarece aceasta a fost ultima ocazie pentru a înregistra în componența actuală spectacolul „Gărgăunii dragostei” de Iosif Vulcan. Telespectatorii emisiunii în limba română au mai văzut câteva secvențe de la repetiția sau de la spectacolul

acestei piese, care a avut loc la mijlocul lunii aprilie în cadrul Festivalului de Teatru al Naționalităților de la Budapesta. Realizatorii de la Seghedin însă au dorit să prelucreze piesa comică și cu ajutorul unei tehnici cores-punzătoare, imprimând sunet de bună calitate și im-agine cu mai multe camere de luat vederi. Merită să fie văzută această piesă, pentru că tinerii actori, regizorul lor *Eugen Tugulea* și profesoara coordonatoare *Vera Gurzău*, au făcut o treabă cinstită, reușind să emoționeze în mai multe rânduri publicul și „suporterii” cauzei reani-mării mișcării teatrale a ro-mânilor din Ungaria. O va-riantă prescurtată de 26 de minute a piesei „Gărgăunii dragostei” se va difuza în-tr-o ediție de vară a Ecranu-lui nostru.

T. B.

Materia preferată: matematica

La începutul lunii trecute, la Șercad a avut loc un concurs de matematică pentru elevii școlilor generale. Din Școala Generală Română din Micherechi au luat parte mai mulți elevi. Dintre aceștia am stat de vorbă cu *Zoltan Netea* din clasa a 7-a, a cărui dirigintă este *Maria Petrușan*. Zoli arată o deosebită pasiune și interes față de matematică.

– Câți din clasa voastră ați luat parte la acest concurs?

– Am fost trei elevi, două fete și eu, singurul băiat.

– Cine v-a pregătit pentru acest concurs?

– Ne-am pregătit și la orele de matematică, dar am făcut exerciții și în plus, de două ori pe săptămână. Profesoara *Maria Boca Cozma* ne-a pregătit și ne ajută în continuu. Matematica o învățăm la nivel ridicat, adică avem posibilitatea de a învăța în mai multe ore. Din păcate, eu nu am ajuns la calificare pentru că mi-ar fi trebuit încă un punct să fiu

clasat pe locul trei. Dar pentru mine și acest concurs a fost o probă să văd cât știu și importantă este totuși participarea.

– Fiind în clasa a 7-a, încetișor trebuie să te gândești unde îți continui studiile mai departe.

– Așa este. M-am gândit la mai multe școli, mai ales pentru că mă interesează mult matematica și biologia. Până în acest moment, se pare că am să-mi continui studiile la Liceul „Nicolae Bălcescu” din Giula.

– Ai în viitor planuri serioase cu matematica?

– Indiferent la care liceu mă voi prezenta, cunoștințele mele de matematică vreau să le dezvolt pe cât se poate de mult. Vreau să știu cât mai mult despre acest obiect de studiu.

-laura-

Soarele de mai și vitaminele proaspete

După ce în anul acesta primăvara a sosit foarte târziu, acum întreaga natură reînvie și acumulează puteri noi. Plantele sunt însetate după ploaie și soare cald. Dar aceleași necesități le are și organismul omului. După săptămâni și luni cenușii, înnorate, ne bucurăm de soarele de primăvară și suntem nerăbdători să stăm cât mai mult la aer. Ritmul biologic al omului dictează de pe acum legumele și fructele noului sezon. Nu ne mai plac nici murăturile, nici compoturile, dorim zilnic cât mai multe trufandale: castraveți și roșii, cartofi noi și spanac, morcovi fragezi și căpșuni dulci.

Iar în această privință, copiii și bătrânii au nevoie de cele mai multe alimente proaspete, dar nici generațiile medii nu trebuie private de aceste surse de vitamine. Mai ales că în ultimele luni, nici merele, nici perele, dar nici fructele exotice nu ne mai oferă surse alimentare suficiente.

Firește, cel mai bun lucru este, dacă avem ocazia, să consumăm cât mai multe legume și fructe în stare crudă, nefiertă. În acest sens, salatele înseamnă o importantă sursă alimentară, iar o altă posibilitate este asigurată de sandviciuri, pe care se pot „combina” cele mai variate legume, verdețuri și chiar plante medicinale.

Salatele din diferite legume și zarzavaturi pot fi îmbogățite cu resturi de carne prăjită sau șuncă, cu conserve de pește, cu brânză sau cașcaval. La rândul lor, sandviciurile au la bază o pastă omogenă pe bază de unt, brânză proaspătă sau margarină, pe care se pot pune felii de mezeluri și salam, iar pe deasupra, tot felul de verdețuri aflate în casă, tăiate, la fel în felii.

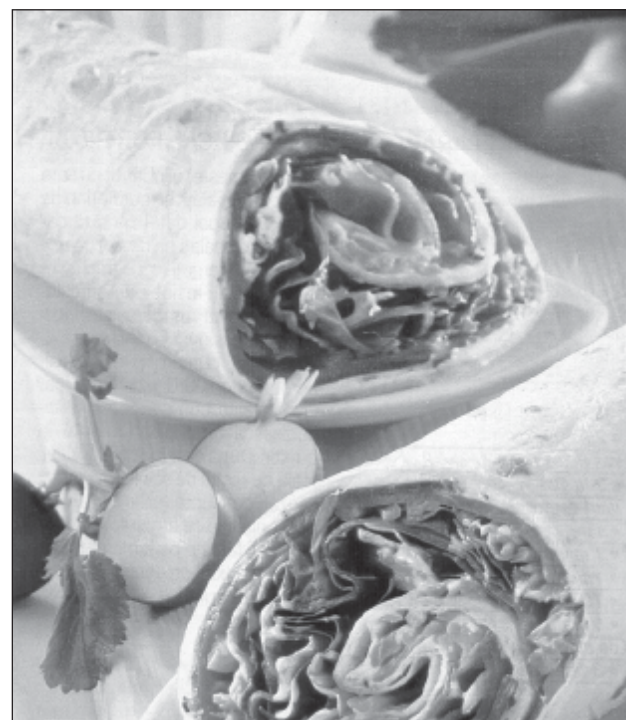
Acum, în acest sezon, e bine – chiar obligatoriu – dacă cel puțin o dată pe zi consumăm crudități, legume și zarzavaturi proaspete, pentru a ne „încărca bateriile” cu energii noi.

Clătite fine cu spanac

Clătite cu legume și Feta

Clătite cu șuncă și salată

Clătitele – de astă dată cu altă umplutură

O altă formă de consumare a unor crudități poate fi asigurată prin diferite umpluturi de clătite. Mai ales copiii, care se lasă atrași mai ales de aspectul unor mâncăruri, vor fi cu siguranță ademeniți de clătite umplute în mod mai puțin obișnuit. În acest scop pregătiți clătite în mod obișnuit, dar dintr-un aluat puțin sărat, după cum urmează.

Clătite sărate

Cantități: 250 g făină, 2-3 ouă, 125 ml lapte, 100 ml apă minerală sau sifon, sare, după gust.

Preparare: Amestecați cu telul (sau cu mixerul) făina, ouăle, laptele, apa și sarea într-un castron, până obțineți un aluat omogen. Lăsați-l să se dospească vreo 30 de minute. Între timp încingeți 2 linguri de ulei într-o tigaie, apoi turnați din aluat câte-o porție din care să se formeze o plăcintă rotundă, subțire. Prăjiți-o pe ambele părți.

Din cantitatea dată se pot obține 10-12 clătite. După prăjire, se păstrează la cald, în cuptor, după care pot fi umplute după gust și preferințe.

Clătite cu legume și Feta

Ingrediente (4 porții)

2 roșii, 1 ardei gras galben, 4 foi mari de salată verde, 150 g brânză Feta cu ardei gras și măslină, 100 g muguri de grâu, sos de smântână și muștar, sucul de la o lămâie, 1 cățel du usturoi, 200 g iaurt, sare, piper, boia de ardei, 4 foi mari (25 cm) de Tortilla sau clătite (semipreparate).

Preparare: Spălați legumele și frunzele de salată. Tăiați roșiile în felii, apoi îndepărtați-le semințele. Tăiați ardeiul pe jumătate, curățați-l, apoi tocați-l mărunt. Tăiați frunzele de salată în bucăți de mărime potrivită. Tăiați brânza Feta în cubulețe. Spălați mugurii apoi lăsați-i să se scurgă de apă pe un șervețel. Curățați usturoiul, zdrobiți-l, apoi amestecați-l în mugurii de grâu. Condimentați cu sare, piper și boia.

Ungeți foile de Tortilla sau clăditile cu mugurii de grâu. Adăugați legumele, brânza Feta și mugurii. Rulați foile, apoi fixați-le cu scobitori. Poftă bună!

Clătite fine cu spanac

Ingrediente (4 porții)

ceapă, piper, 1 cățel de usturoi, 3 linguri de unt, 300 g spanac, nucșoară măcinată, 75 g brânză gorgonzola.

Preparare: Spălați și curățați cu atenție spanacul. Curățați ceapa și usturoiul, apoi tocați-le mărunt. Topiți o lingură de unt într-o tigaie, apoi căliți ceapa și usturoiul până devin transparente. Tocați spanacul,

apoi căliți-l în tigaia cu ceapă și usturoi. Lăsați amestecul să scadă suficient. Condimentați umplutura cu sare, piper și nucșoară. Tăiați brânza gorgonzola în bucățele, amestecați-o cu legumele, apoi lăsați-o să se topească.

Puneți una lângă alta clătitele, apoi ungeți-le cu amestecul de spanac și gorgonzola. Rulați clătitele, apoi tăiați-le în bucăți de mărime potrivită și serviți-le fierbinți. Poftă bună!

Clătite cu șuncă și salată

Ingrediente (1 porție)

2 linguri sos de smântână, 2 linguri iaurt, sare, piper, 1 morcov (cca. 50 g) 1 frunză salată, 10 g frunze de lobodă, 1 foaie mare de clătită (semipreparată), 3 felii șuncă.

Preparare: Amestecați 1 lingură din cantitatea totală de sos cu iaurtul, apoi condimentați amestecul obținut cu sare și piper. Spălați și curățați bine morcovul, apoi dați-l pe răzătoarea mare. Spălați pe rând frunzele de salată, ștergeți-le cu un șervețel, apoi tăiați-le fideluță. Amestecați morcovul ras cu salata, apoi turnați dressingul pe deasupra.

Încingeți cuptorul până la temperatura de 100 °C, apoi lăsați foaia de clătită cumpărată să se încălzească timp de 4 minute în cuptor. După ce e încălzită, ungeți foaia cu restul de sos, așezați deasupra feliile de șuncă, apoi ungeți-le cu umplutura. Rulați clătita și tăiați-o pe jumătate. Serviți-o cu ridichi proaspete, tăiate în felii. Poftă bună!

(Urmare din pag. a 5-a)

Pe parcursul întregului secol XX, în Ungaria a avut loc o involuție a situației minorităților, în care asimilarea era privită ca un proces normal, dar inacceptabil pentru minoritățile maghiare din țările vecine. Datele statistice ungare dintre 1920 și 2000 sunt convingătoare pentru scăderea drastică a numărului comunităților alogene minoritare. Situația românilor din Ungaria este cea mai relevantă. De asemenea, holocaustul evreilor din perioada celui de-al doilea război mondial, deportările masive ale populației germane, cu caracter punitiv, de după război și schimburile de populație din aceeași perioadă în cazul slovacilor și al sârbilor, au modificat structura etnică a Ungariei postbelice, în sensul diminuării numerice a minorităților.

Politica ungară față de minorități din perioada interbelică (1920–1940), este caracterizată de lipsa totală a instituțiilor necesare preservării identității naționale și a limbii materne. Românii, acuzați atunci de pierderea Transilvaniei, aveau, se subînțelege, o situație „privilegiată”, ale cărei reminiscențe s-au perpetuat până azi. Perioada comunistă cunoaște un reviriment în anii '50 ai secolului XX prin înființarea de școli și organizații „democratice” ale naționalităților, sub umbrela internaționalismului proletar și a relațiilor „frățesti” cu țările vecine din „lagărul comunist” – Uniunea Sovietică, Cehoslovacia, Iugoslavia și România, excepție făcând Austria. Fenomenul, cu urmări benefice pentru alogeni, este stopat însă în 1960, prin introducerea obligativității predării în limba maghiară în toate școlile minoritare din Ungaria. Limba maternă română ajunge să fie predată ca limbă străină în școli devenite bilingve.

Dr. Alexandru Ghișa

A fi minoritar român în Ungaria

Minoritățile, fie ele naționale și/sau etnice, se sting încet. În familiile de minoritari se vorbește cu prioritate limba maghiară, în detrimentul limbii materne. Copiii acestor familii ajung să intre în contact cu limba lor maternă în grădiniță și școală. Situația este generală în Ungaria, românii nu sunt o excepție.

Semnificativ pentru Ungaria este maghiarizarea numelor – o reminiscență din perioada dualismului austro-ungar. Timp de aproape 150 de ani, administrația ungară a trecut în registrele de stare civilă – la nașteri, căsătorii, decese – numai corespondențele maghiare ale numelor comunităților etnice. Măsura a fost aplicată cu consecvență până la 31 decembrie 2003. Eradicarea acestei practici se produce cu data de 1 ianuarie 2004, în pragul aderării Ungariei la Uniunea Europeană, când intră în vigoare noi măsuri administrative în baza cărora minoritarii au dreptul, iar funcționarii publici obligația, de a înregistra în actele de stare civilă numele proprii etniei lor. Aceasta se întâmplă în situația în care fiecare din cele 13 minorități naționale și etnice au pregătit și înaintat autorităților de stat liste de nume specifice neamului lor.

Mileniul trei, secolul XXI, începe deci încurajator pentru Ungaria. Această țară se situează din nou în prim-planul demersurilor internaționale de standardizare a drepturilor minorităților. Diplomația ungară lansează inițiativa introducerii unor prevederi distincte privind garantarea drepturilor minorităților în viitoarea Constituție a Europei unite.

Aplicarea acestor standarde se face însă, în continuare, cu dublă măsură. Relevante, în această direcție, sunt legile pentru minorități. În 2001, Parlamentul de la Budapesta a surprins țările vecine, dar și Europa, prin adoptarea Legii statutului maghiarilor din afara frontierelor. Pentru prima dată, un stat, Ungaria, adoptă o lege ai cărei subiecți de drept sunt cetățenii altor state. O face în calitate de „țară-mamă” pentru co-etnicii din afara frontierelor sale. Legea este foarte clară – vine în sprijinul comunităților maghiare aflate în situația de minoritari și ridică ștacheta standardelor pe care trebuie să le asigure statele în care trăiesc. Și în aceste state maghiarii au instituții școlare în care se predă numai în limba maghiară, au organizații puternice, biserici prospere și chiar partide etnice cu reprezentanți în parlamentele de la București, Bratislava și Belgrad.

Pe plan intern, din 1993 s-a adoptat Legea minorită-

ților, în care se stipulează că reprezentarea parlamentară a minorităților va face obiectul altei legi. După zece ani, această lege suplimentară nu a mai apărut. Mai mult, în condițiile în care Legea minorităților s-a dovedit strâmbă și cu multe neclarități, românii din Ungaria fiind victime și beneficiari ai fenomenului de „etno-business” născut de această lege, problema reprezentării parlamentare a minorităților nici nu se mai ridică. La Budapesta nu se concepe așa ceva și nu există voința politică din partea nici unui partid ungar, fie el parlamentar sau din afara parlamentului. În schimb, faptul că la alegerile din Serbia, din decembrie 2003, partidele maghiare nu au mai obținut nici un mandat pentru Parlamentul de la Belgrad, a creat mare durere la Budapesta. Cu toate acestea, pe malurile Dunării Mijlocii din Panonia se afirmă în continuare că maghiarii din țările vecine Ungariei sunt amenințați cu asi-

milarea pentru că numărul lor scade. Faptul că mulți dintre aceștia vin și se stabilesc în Ungaria, încurajați de Legea statutului maghiarilor, metamorfozată în Legea beneficiilor, este trecut sub tăcere.

Aceasta nu împiedică autoritățile de la Budapesta, după 150 de ani de politică de asimilare, să prezinte în fața Europei o creștere numerică a minorităților din Ungaria. Datele comparative ale recensământului populației din 2001 față de 1990 redau o creștere a numărului membrilor comunităților de țigani, germani, slovaci, croați, sârbi, sloveni, armeni și chiar polonezi.

Nu este însă și cazul românilor. Explicația poate fi găsită în primul rând în Ungaria, dar o parte a răspunsului unor eventuale întrebări poate fi căutat și în România. Interviuurile domnului Ioan Matei din această carte, realizate cu exponenți ai comunității din diverse medii, acoperă parțial o lămurire a situației actuale a românilor din Ungaria.

(Autorul este consilier al Ambasadei României în Republica Ungară)

Scrierea a apărut în postfața volumului „Românii din Ungaria în 2004” de Ioan Matei

In memoriam Lucian Magdu

Cântăreț al satului natal, Bătania, al copilăriei, contopite în metafora „mirifica cetate”, al anotimpurilor generoase ce-și răspândesc „sărutul” lor asupra existenței noastre de fiecare zi, poet solar și al speranțelor („ce țâșnesc din ziua de ieri”), al iubirii („un dans nupțial ... sălbatec”) în universul matrimonial, Lucian Magdu este unul dintre poeții români din Ungaria cei mai interesanți. Poetul este original atât sub aspectul expresiei poetice, abordând și tematica existenței umane, când la modul optimist, în versuri simple, dar „pline de înțelesuri – ca-n lirica consacrată Terrei și înțelepciunii universale, când în versuri sumbre de reflecție filozofică, în care binomul viață-moarte constituie substanța lirică a multor poezii despre „marea trecere”, despre misterele vieții și ale morții (*Pe dig, Dor zădărnice, Meditație, Destin*).

Cântăreț al apelor, izvoarelor și munților – o lume

de basm („ce dănuiesc și rîd pe vârful degetelor”) – al spațiului mitic în care „șoptesc izvoarele / se aude clopot de sărbătoare / și cornul răcător / prin munți mîndându-și comorile” (*Fantezie română – Român fantázia*), Lucian Magdu s-a

născut, a trăit și a creat sub cupola unor simboluri tragice.

Să-i cinstim memoria prin lectura atentă a creațiilor sale.

Lucreția Șipos Fluieraș, Profesoară la Școala Superioară „Tessedik Sámuel”, Szarvas

Studentele de la Școala Superioară „Tessedik Sámuel” – Secția Pedagogică de Educatoare și Învățătoare bilingve – Szarvas, la Cercul de lectură și literatură „Lucian Magdu”, într-un moment omagial închinat poetului român din Ungaria, Lucian Magdu (1938–2004).

De la stînga la dreapta: Krisztian Adelman (an. III), Csilla Székely (an. III), Anikó Pátca, Lidia Oros, prof. Lucreția Fluieraș, Andreea Burlas, Monica Marc, prof. dr. Viorel Hodiș și Nicoleta Bodonea.

CUGETĂRI

„Darul nu după mărime, ci după dragoste se prețuiește.” (proverb românesc)

„Dacă dragoste nu e, nimic nu e.” (Marin Preda)

„Laudă lucrul și va fi un îndemn, laudă omul și va fi o moleșire.” (Nicolae Iorga)

„O limpede picătură de rouă reflectă mai mult cer decât pământul.” (Vasile Alecsandri)

„Ne scapă mereu câte ceva în viață, de aceea trebuie să ne naștem mereu.” (Marin Sorescu)

„Dacă nu există ferestre ele trebuie inventate.” (Marin Sorescu)

„Înșelând, te pregătești să fii înșelat.” (Nicolae Iorga)

Am împrumutat titlul de mai sus dintr-o revistă românească, considerând tema deosebit de actuală în zilele noastre, când relațiile omenești se reduc tot mai mult, când comunicarea dintre indivizi devine tot mai

„Pe vremuri, oamenii își trimiteau scrisori”

secătuită de sentimente. Căci în ultimii ani comunicăm tot mai mult pe căi electronice, iar prin e-mailuri sau SMS-uri se transmit numai mesaje și informații esențiale, scurte și concise, dezgolite de orice sentimente, de orice expresii ale sensibilității individuale. În acest fel, ultimele decenii periclitează grav un întreg stil literar și publicistic, anume, stilul epistolar. Cândva, marii gânditori, scriitorii geniali, creatorii universali au dus o corespondență largă cu prieteni și membri de familie, cu editori și corifei spirituali, cu capete încoronate ale vremii, cu colegi de breaslă. Astfel, prin acest schimb de scrisori s-a realizat o ade-

vărată ramură a literaturii, literatura epistolară. Studiind corespondența dintre oameni celebri se dezvăluie laturi spirituale sufletești noi, care nu apar nici în operele acestor creatori, și ele nu se desprind nici monografii sau autobiografii. Prin urmare, redactarea și editarea unor corespondențe celebre este o sarcină frumoasă, pretențioasă, dar și deosebit de valoroasă pentru toți cei ce vor să cunoască mai îndeaproape nu numai opera, ci și sufletul și constituția spirituală a unui mare creator. În această ordine de idei, cartea „Dulcea mea Doamnă / Eminul meu iubit” este un exemplu, o carte de căpătâi a genului. Îngrijit de

Christina Zarifopol-Illias, volumul reprezentativ a fost editat de POLIROM, cuprinzând corespondență inedită Mihai Eminescu – Veronica Micle, din care spicuim în cele ce urmează.

[13]

Domnule Eminescu,

Poziția mea de femeie cere ca firul de tort de paianjen, care îmi pare mie că mă mai leagă de D.Voastră, să fie rupt. E vorba ca toată corespondența ce am mai avut cu D.Voastră în urma rupturii noastre să mi-o înapoiați, chiar și fotografia, pe care într-adevăr nu știu pentru ce v-am mai trimis-o. //

Domnule Eminescu, D.Voastră sunteți prea inteligenți pentru ca să nu judecați cu destulă indulgență neajunsurile unei minți femeiești, care se conduce totdeauna de pornirile inimii și foarte arareori de rațiune, greșala sa capitală, și în același timp poate singurul ei merit.

În fond străini unul altuia suntem de mult, în mascarada vieții însă, trebuiesc și mai cu sfințenie păzite formele, și după cum vedeți aci e vorba de îndeplinirea unei formalități prin care, înainte de toate, voi să mă//convîng și să mă satisfac pe mine însumi.

Lucrurile pe care le reclam de la D.Voastră sunt lucruri moarte, care nu v-au spus, nu vă spun și nici or să vă spue nimic, căci ceea ce pentru om a încetat de-a fi, fost-au oare vrodată? Eu cred că răspunsul sincer e nu, prin urmare eu nu cred de fel în farmecul unui suvenir, du reste c'est meme insipide d'y attacher le moindre prix.

Sunt sigură, Domnule Eminescu, că nu vă veți opune cererii mele care nu va tulbura întru nimic desăvârșita// liniște a sufletului D.Voastră.

Petite venité de femme, mi-a zis D-l Pompiliu că D. Maiorescu a lăudat versurile mele, lucru care m-a mulțumit foarte mult, chiar am să-i scriu D-lui Maiorescu, am să fac astfel, ca dușmănia noastră să înceteze, căci m-am convins că în fond Maiorescu nu mi-a voit nicicând răul pe care eu mi-l închipuam.

Și dacă am suferit vreun rău, acel rău mi-a venit desigur de la ființa în care m-am încrezut, iar nicidecum de la alții.

Rămân cu distinsă stimă și considerație

Veronica Micle

31 August 1881 Iași

[36]

Dulcea mea Veronică,

Ceea ce cineva are mai scump trebuie să-și păzească cu toată discreția. Găsit-am oare noi amândoi din nou comoara noastră pierdută, odorul nostru neprețuit, dragostea noastră? Dacă am regăsit-o, să nu mai spunem nimănui când (sic) de adânc o îngropăm în inimile noastre, cât de ascuns și de dulce arde în noi. Nici un obraznic și nici un indiscret să nu mai prinză de veste. De aceea nu cred că e bine ca s-arăți cuiva scrisorile mele până în momentul în care nu vom // avea a ne teme de nime și de nimic. Amândoi suntem niște copii mari sau am fost niște copii mari și amândoi am dat în gropi. Cel puțin de-acum înainte, Nicuță, nimeni să nu ne știe. Vom începe une petite, charmante vie necunoscută de nimenea, până ce lumea ne va uita pe noi și noi pe ea și atunci numai vom reapărea fericiti în ochii ei, când nu vor fi rămas nici urmă din calomniile și din răutățile ei.

Tu știi că am multe, multe de spus precum și multe de expiat până să te merit din nou, dulce și generoasă cum ești. Eu nu zic să uiți. Nu uita, trece-mi toate în socoteală și lasă să șterg prin iubire tot răul ce ți-am făcut, copila mea, dulcea și adorata mea copilă. //

Spune-mi când vii la București, dar spune-mi iute. Lucrurile se vor putea aranja astfel încet să rămâi pentru totdeauna aici. De la anul nou mi s-a ușurat cu mult sarcina încât am patru zile aproape libere pe săptămână pe care ți le voi oferi întregi ție. Nous serons peut-etre un peu pauvres, petite amie, dar nu de tot și de vom fi cuminți, n-o vom fi de loc. Știi că azi sunt cinci zile de când nu mi-ai scris? Ce să gândesc eu de tine? Că iar m-ai uitat?

Al tău și iar al tău, sărutându-te

Emin

Ianuar 1882. După ce ne-am împăcat în București la 23 Decembrie 1881.*

*Adnotare făcută, cu cerneală violetă, de Veronica Micle.

[65]

Draga și dulcea mea fetiță

Eu ți-am răspuns la scrisoarea ta din urmă, e pozitiv. Încât se vede că se va fi pierdut, ceea ce mi s-ar fi întâmplat pentru întâia oară de când corespondem. Îți scriam de căldurile ce domnesc aci, rugam să mă ierți că nu ți-am scris imediat și-n sfârșit știu un lucru: ți-am scris trei pagini de blagomanii și te sărutam la sfârșit, cum te sărut serile și diminețile măcar cu gândul. Mă mir în adevăr foarte mult cum de n-ai primit-o.

Apropos de Titu. Da! Vorba ceea; râde vârșă de baltă și baba de fată. Cine s-a găsit să-ți facă morală în privirea relației cu mine? Maiorescu. O fi el critic, o fi el om de litere, dar iubirea mea pentru tine și desinteresarea ta copilăroasă și adevărată cu care ai fost și rămâi a mea, aceasta nu ar fi găsit-o la nici una din doamnele pe care le-a perindat. Deosebirea între el și mine e că el a avut pururea ce oferi femeilor, și eu n-am avut nimic, decât ingratitudine chiar. Tu nu ești de comparat cu acele și de aceea rău face a te mustra pentru lucruri care sunt spre laudă, nu spre mustrarea ta. //Imorală o femeie care iubește din caprițiu, imorală cea care iubește pentru bani și pentru interese, dar dacă există moralitate în amor e numai amorul de bunăvoie, fără interes, cu uitare de sine și cu uitare de tot. De aceea, draga mea, Nicuță, îți zic: opinia celor ce sunt mai răi decât noi nu ne atinge întru nimic.

Un lucru care te va interesa. Baican scrie o poveste ce i-am spus-o eu și pe care tu vei recunoaște-o numaidecât. E o poveste care s-a spus de multe ori la tine acasă și e publicată în foiletonul „Timpului”.

Eu, versuri nu mai scriu de loc. Dar în adevăr e și peste puțină de-a scrie. Zilnic câte un articol de fond, și pe niște călduri, drăguța mea, pe niște călduri cari produc durere de cap și te scot din fire. Dar tu îmi spui că scrii și ții, Moți, că odată avem să le corijăm împreună și le vom edita și mă tem c-ai să capeți și Bene-merenti, Moț mititel ce ești tu și drăgălaș, să treci la nemurire alături cu Sion și cu Urechia. Quel plaisir!

Draga mea fată, iartă-mă că n-ai primit scrisoarea mea. Ce să-ți zic alte dacă te superi? Fiindcă nu poți bate poșta care mi-a irosit-o, bate-mă pe mine că tare mi-ar plăcea să umblu bătut de tine, odor în codru de tâlhari ce ești! //

Când te culci, gândește la mine și când te scoli asemenea. Și lasă-mă să te pup, mânca-ți-aș ochii tăi cei lucii de pisică, și să te dorlotez ca pe-un pui ce ești tu, puținul dulce și pe vecii vecilor a lui

Emin

Iunie 1882*

* Scrisoarea este datată, cu cerneală violetă, de Veronica Micle.

Vreți contacte cu românii din Ungaria?

9.

Stimați cititori, redacția noastră este solicitată în nenumărate rânduri atât de organizații din țară, cât și din România, să intermedieze pentru a lua legătura cu comunitatea românească din această țară. În următoarele numere ale Foii, în acest colț de pagină, vom publica adresele organizațiilor, asociațiilor, instituțiilor noastre românești cu scopul de a vă completa baza de date despre românii din Ungaria.

Instituții guvernamentale Guvernul Ungariei

Oficiul pentru Minoritățile Naționale și Etnice (NEKH)

1085 Budapesta, str. Baross nr. 22-24

Președinte: Heizer Antal

E-mail: nekh.titkarsag@mail.datanet.hu

Director: Ștefan Frățean

Tel.: (+36-1) 266-6343, fax: (+36-1) 266-4418

E-mail: stefan@mail.datanet.hu

Internet: www.meh.hu/nekh

Ministerul Învățământului (OM)

Departamentul pentru Învățământul Naționalităților

1055 Budapesta, str. Szalay nr. 10/14

Director: Ana Oros Simon

Tel.: (+36-1) 473-7000, (+36-1) 473-7725,

fax: (+36-1) 332-9520, Internet: www.om.hu

Ministerul Învățământului (OM)

Comisia Maghiară a Burselor

1145 Budapesta, Aleea Ajtosi Dürer nr. 19-21

Referent: Mohr Katalin

Tel.: (+36-1) 384-9011

E-mail: mohr@scholarship.hu, Internet: www.scholarship.hu

Ministerul Învățământului (OM)

Centrul de Echivalență și Informații

1055 Budapesta, str. Szalay nr. 10-14

Referent: Elena Oros

Tel.: (+36-1) 473-7321, fax: (+36-1) 332-1932

E-mail: meik@om.gov.hu

Internet: www.ekvivalencia.hu

Ombudsmanul drepturilor din învățământ

1055 Budapesta, str. Szalay nr. 10/14

Tel.: (+36-1) 302-0600, fax: (+36-1) 312-7016

Comisar: dr. Aáry-Tamás Lajos

REZONANȚE

„Noapte înstelată”

Capodopera lui Vincent van Gogh din patrimoniul renumitului „Museum of Modern Art” – MoMa – din New York poate fi admirat o jumătate de an la Berlin. O dată cu această pânză pot fi văzute și alte opere de artă, giuvaere din patrimoniul artistic universal. Căci în noua Galerie Națională din capitala germană a fost adus un stoc de bază din una dintre cele mai bogate muzee ale lumii.

Cum s-a întâmplat că aceste valori inestimabile au ajuns la Berlin la sfârșitul iernii trecute? Simplu: MoMa trebuia să fie închisă pentru luni în șir, trebuind efectuate renovări capitale. Ca atare, patrimoniul trebuia depozitat în altă parte, mai exact, în alte părți. Și așa s-a făcut că o parte din marile capodopere ale lumii au fost duse la Berlin. Adevărat, riscul este foarte mare și nici o agenție de asigurări nu s-a angajat la asigurarea acestei comori. În schimb, poliția păzește zi și noapte colecția care cuprinde creații de Salvador Dali și Roy Lichtenstein, Edward Hoppes sau Modigliani, Picasso și Giacometti.

Cheltuielile de transport, amenajarea expoziției și garda polițienească, precum și celelalte cheltuieli sunt imense, ele însumează în total 8,5 milioane de euro. Dar dacă se ia în considerare că expoziția va fi vizitată până în toamnă de cel puțin un milion de oaspeți, atunci cheltuielile s-au meritat. Iar ceea ce pentru noi are importanță deosebită este faptul că selecția reprezentativă din capodoperele newyorkeze cuprind și câteva dintre capodoperele maestrului Constantin Brâncuși – și încă, la loc de cinste.

În săptămânile cât am stat acolo, după asaltul și bătaia după bilete din primele zile, și continuarea a fost la fel de promițătoare. Atunci când la Budapesta publicul din Ungaria a stat la cozi interminabile ca să vadă „Monet și prietenii lui”, la Berlin situația a fost similară, când toată lumea voia să vadă cât mai repede capodoperele celui mai mare muzeu de artă modernă a lumii. De fapt, atunci când la Berlin se deschisese expoziția în discuție, se deschisese la Mannheim o altă colecție reprezentativă cu titlul de „Călărețul albastru”, cuprinzând alte capodopere: Klee, Kandinski, Miro și școa-

la expresioniștilor germani. Și această expoziție (care apoi a fost mutată în alte orașe) a atras mulți vizitatori.

În această ordine de idei n-avem de ce ne plânge. Expozițiile bine realizate, cu creații valoroase, cu reprezentanți ai artelor plastice cu nume și renume au și azi mare succes de public. Și, curios lucru, la această reprezentativă expoziție berlineză nu am putut face o diferențiere de generații: am văzut grupuri de studenți și clase de liceeni, precum am văzut pensionari și oameni de afaceri care, după înfățișare, erau tocmai în deplasare la Berlin. Iar în plus, cei mai mulți au cumpărat catalogul expoziției de parcă și-ar fi cumpărat o înghețată, deși nu era deloc ieftin (pentru accepțiunile noastre. Catalogul pe care l-am văzut eu era de 35 euro, dar mi se spusese că există și altele...).

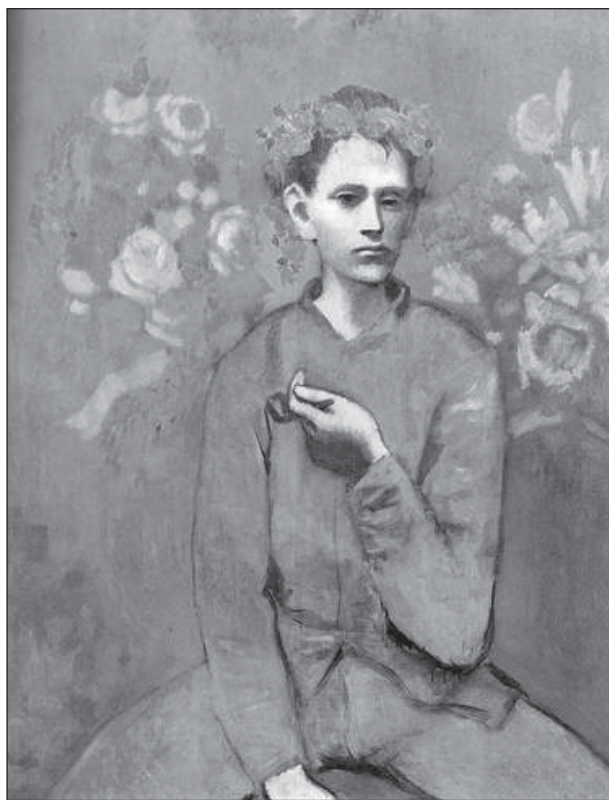
Ca o concluzie categoric pozitivă din timpul petrecut în străinătate am desprins un interes mare și general pentru valori artistice veritabile: pentru teatru și operă, pentru expoziții sau concerte, cu condiția ca acestea să fie la înalt nivel profesionist și artistic, cu o campanie propagandistică lucidă și înțeleaptă. Pentru publicul saturat și suprasaturat de reclame ieftine, de publicitate sterilă, trebuie aflate modalități noi de atracție. Dar dacă acestea se găsesc, atunci publicul dă năvală și se lasă furat de frumusețea acestor inițiative, fie vorba despre o expoziție ieșită din comun, fie un spectacol de balet sau o producție de performance. Important, așa mi s-a părut, este în toate aceste cazuri calitatea, înalta ținută artistică, organizarea impecabilă și până în toate detaliile – care la prima vedere s-ar părea neînsemnate. Cu fraze goale și minciuni nu pot fi amețiți spectatorii, nu pot fi atrași oamenii, așa cum s-a dovedit la o serbare de mare anvergură, care se anunțase culturală și care, în fine, s-a dovedit un bâlci de mâna a treia... Dar despre aceasta voi povesti, poate, cu alt prilej.

– ilda –

Cel mai scump tablou din lume – „Băiatul” lui Picasso

Una dintre cele mai valoroase lucrări de tinerețe ale lui Picasso, „Băiatul cu pipă” a fost licitată săptămâna trecută până la 104 milioane de dolari, devenind astfel cel mai scump tablou vândut vreodată la licitație din întreaga lume.

Tabloul provine din colecția lui John Hay Whitney, care l-a achiziționat în 1950 cu 30.000 de dolari. Cumpărătorul a ținut însă să rămână anonim. „Băiatul cu pipă” l-a detronat astfel pe „Portretul Doctorului Gachet”, de Van Gogh, care a fost adjudecat la 15 mai 1990 pentru 82,5 milioane de dolari. Prețul de vânzare al tabloului a fost de fapt la 93 de milioane de dolari, dar cu toate taxele și

comisioanele aferente, prețul final ajunge fix la 104.168.000 de dolari. Experții prevăzuseră că „Băiatul cu pipă” va stabili un record pentru casa de licitații Sotheby's din New York, dar ei se așteptau ca prețul de vânzare să ajungă doar până la circa 70 de milioane de dolari.

„Băiatul cu pipă” a fost pictat de Picasso în 1905, pe când artistul avea 24 de ani, la scurt timp după stabilirea sa în cartierul parizian Montmartre. Pictura, de format mediu (99,7 x 81,3 cm), este considerată de critici „una dintre cele mai frumoase lucrări din așa numita perioadă roz a artistului și una dintre cele mai importante dintre operele timpurii ale lui Picasso apărute vreodată pe piață”.

Fotbal

Lobonț și Mitea, campionii Olandei

Cei doi fotbaliști români au cucerit titlul în Eredivision cu Ajax Amsterdam, formație care ultima dată a văzut cea mai înaltă treaptă a podiumului acum doi ani. Atât pentru portarul **Bogdan Lobonț**, cât și pentru mijlocașul ofensiv **Nicolae Mitea** acesta este primul titlu de campion dobândit în țara lălelelor.

Ajax, ultima dată a fost campioană în anul 2002. Atunci căpitanul echipei era fundașul român **Cristian Chivu**. Deși Lobonț face parte din lotul lui Ajax de cinci ani, în perioada respectivă el era împrumutat pentru Rapid București. Mitea, de numai 19 ani, a fost declarat „talentul anului” la Ajax de antrenorii echipei din Amsterdam. „Micul Maradona”, cum îl alintă coechipierul său **Ibrahimovich**, este al doilea român care primește această distincție. Primul a fost **Cristi Chivu**, în anul 2000, la întâiul lui sezon în culorile roș-albe. Cu 7 reușite, Mitea este, la egalitate cu căpitanul **Van der Vaart**, pe locul 3 în topul golgeterilor „lăncierilor”. Pe 8 februarie, el a marcat golul victoriei celei mai im-

portante din acest campionat: 2-1 cu PSV pe „Amsterdam ArenA”. Lobonț a jucat, în acest campionat, 24 de meciuri, în care a fost prezent pe teren ca titular.

Nicu Mitea a primit posibilitate de joc în 23 de partide, dintre care numai în opt a fost prezent ca titular. Totuși este mai mult decât remarcabilă evoluția micuțului român, care înaintea transferului în Olanda a jucat doar cinci partide în prima divizie din România. De atunci el a debutat și în Națională, fiind unul dintre cei mai promițători fotbaliști români tineri. Nicolae Mitea n-a vrut să creadă când i s-a înmănat trofeul „talentul anului”, care este o statueta care îl întruchiează pe fostul jucător al lui Ajax, **Marco van**

Basten. „Ești mic de statură, dar acțiunile tale sunt uriașe. Sperăm să ne mai bucurăm de scipirile tale. Felicitări!”, au fost cuvintele lui **Ruud Krol**, un fotbalist legendar, la ora actuală antrenor secund pe lângă **Ronald Koeman**. „Nu-mi spusese nimeni nimic. Mi-am auzit numele pronunțat, dar nu înțelegem ce vrea să zică antrenorul. Apoi, când l-am văzut că-mi întinde trofeul... Nu-mi venea să cred. A fost ca un vis. Aveam lacrimi în ochi și îi mulțumeam lui Dumnezeu. Pentru tot. Aici mi se apreciază valoarea. În țară, jucam, nu jucam, nu se întâmpla nimic cu mine. În Olanda, sunt mai iubit decât acasă. Oamenii mi-au dat încredere, cum nu s-a întâmplat în România, și cred că le-am răsplătit încrederea. Am contribuit și eu puțin la acest succes. Măcar prin golul victoriei cu PSV. Și o voi face în continuare. Tocmai mi-am prelungește contractul. Mai am patru ani la Amsterdam”, a declarat noua vedetă a „lăncierilor”, pentru *Gazeta Sporturilor*, care l-a căutat imediat după cucerirea titlului.

Canotaj

Canotorii români în fața lumii

În prima etapă a Cupei Mondiale la canotaj, disputată la Poznań (în Polonia), **Georgeta Andrunache** și **Viorica Susanu**, echipajul românesc feminin de două rame, s-au clasat pe primul loc, depășind Marea Britanie și Germania. „Nu suntem în vârf de formă, dar credem că ne-am atins scopul, acela de a vedea, comparativ cu adversarele noastre, care este stadiul de pregătire”, a declarat Andrunache. Echipajul român masculin de 8+1 a cucerit, de asemenea, me-

dalia de aur, învingând reprezentativele Germaniei și Franței. Componentele echipajului de 8+1, în frunte cu **Elisabeta Lipa**, au ocupat locul secund, după Germania. La dublu vâsle categoria ușoară, **Constanța Burcică** și **Camelia Macoviciuc** au obținut medalia de bronz. Următoarele două etape ale Cupei Mondiale de canotaj se vor desfășura la München (Germania), între 27-29 mai, și la Lucerna (Elveția), în perioada 18-20 iunie.

(EvZ Online)

Nume mari la Seara Campionilor

Meciul organizat de fostul internațional **Gheorghe Popescu**, sub denumirea de Seara Campionilor, va avea loc pe data de 18 mai, pe Stadionul „Ion Oblemenco” din Craiova. Programul, care include un joc între vedetele lumii și echipa națională a României, va fi transmis în direct de ProTV și de Televiziunea Română. Biletele de intrare vor costa între 200.000 și 10.000.000 de lei, fondurile strânse în urma evenimentului fiind folosite pentru modernizarea unui spi-

tal de copii din Craiova. Pe lângă cele trei mari nume ale fotbalului românesc: **Gheorghe Hagi**, **Gheorghe Popescu** și **Dan Petrescu**, au confirmat participarea la meci următorii invitați: **Carles Puyol**, **Camilo Mordeiron**, **Bülent Korkmaz**, **Hakan Sükür**, **Ergün Penbe**, **Emre Belozoglu**, **Mau-ro da Silva Gomes**, **Djalminha**, **Oscar Cordoba**, **Damiano Tomassi**, **Walter Samuel**, **John Carew**, **Gustavo Poyet**, **Hristo Stoichkov**, **Albert Ferrer**, **Amor**, **Carlos Alberto Valderrama**.

Lucescu în declin

Echipa Beşiktaş Istanbul, antrenată de **Mircea Lucescu**, a pierdut la sfârșitul săptămânii al treilea meci consecutiv, fiind învinsă pe teren propriu de penultima echipă din clasament, cu scorul de 0-2. Cu o rundă înaintea finalului de campionat, Beşiktaş ocupă poziția a treia în clasament, cu 62 de puncte, iar Fenerbahce, a câștigat titlul pentru a 15-a oară. În pauza de iarnă formația antrenată de Lucescu avea încă șanse serioase pentru repetarea performanței din anul trecut, dar „vulturii” au cunoscut un declin rar văzut. O publicație din Turcia apreciază într-un ton ironic ceea ce s-a întâmplat cu

Beşiktaş: „În ce hal a ajuns vulturul! Această echipă poate fi învinsă de orice formație care știe să alerge.” Fiind considerat principalul vinovat pentru evoluția slabă a echipei sale, Lucescu va părăsi Istanbulul, oraș în care a cucerit câte un titlu cu Galatasaray și cu Beşiktaş. O foarte probabilă variantă a carierei antrenorului român este preluarea conducerii tehnice a lui Șahtyor Donețk. La vicecampiona Ucrainei evoluează mai mulți jucători români, iar antrenorul **Bernd Schuster** a fost demis cu câteva etape în urmă. Patronul lui Șahtyor este un magnat localnic de talia lui **Abramovici**, deci și așteptările sunt pe măsură.

7 mai 1986, Sevilla

Pe data de 7 mai 1986, Steaua București a cucerit Cupa Campionilor Europeni, învingând pe FC Barcelona la Sevilla. Scorul a fost 2-0, în urma executării penalty-urilor, eroul românilor fiind portarul **Helmut Duckadam**, care a apărut patru lovituri de pedeapsă consecutive, înregistrându-și astfel numele pentru totdeauna în istoria fotbalului. Steaua a evoluat în următoarea componență: **Helmut Duckadam**, **Ștefan Iovan**, **Adrian Bumbescu**, **Miodrag Belodedici**, **Ilie Bărbulescu**, **Lucian Bălan** (min. 73 **Anghel Iordănescu**), **Gavril Balint**, **Ladislau Bölöni**, **Mihail Măjearu**, **Marius Lăcătuș**, **Victor Pițurcă** (min. 112 **Marin Radu**). Din echipa care a cucerit dreptul la finală a lipsit un jucător hotărâtor al Stelei de atunci. Din cauza acumulării cartonașelor galbene, **Tudorel Stoica** n-a putut participa la fapta istorică.

Pagină realizată de Ștefan Crăsta

Ultimele rezultate ale
echipelor noastre de fotbal

Campionatul NB II	
Giula-Mátészalka	4-1
Campionatul județean, Bichiș, div. I	
Gáboros-Bătania	1-5
Campionatul județean, Bichiș, div. II	
Aletea-Giula II	2-4
Micherechi-Szabadkigyós	2-2

Următoarele
meciuri

15 mai (sâmbătă)	
Bătania-Szeghalom	17.00
Gyomaendrőd-Micherechi	17.00
Vecsés-Giula	17.30
Nagyszénás-Aletea	17.00

ROMÂNIA

Luni 17 mai

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Elector 2004 6.50 Cinci minute de cultură 7.00 Teleshopping 7.15 Serial. Călători în lumi paralele 7.45 Teleshopping 8.00 Ora G 9.00 Teleshopping 9.15 Cuptorul magic 9.45 Teleshopping 10.00 Surprize, surprize (R) 12.00 Aventura sunetelor 12.30 Lecția de privit 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Telenciclopedia (R) 14.30 Pro patria 15.00 Kronika 15.55 TVR în direct 16.30 Serial. Sânge de țigan 17.15 Istoria Campionatului European 17.45 Ecotor 2004 18.00 Jurnal 19.00 Iartă-mă! 20.00 Lori, Dan și tanti Mili 20.30 Caravana premierelor 21.00 Foc încrucișat 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Profesiștii 23.30 Film. Cine l-a ucis pe Versace? 1.10 Cinci minute de cultură 1.20 Jurnal (R) 2.20 Caravana premierelor (R) 3.10 Film (R). Sista 4.25 Cuptorul magic (R) 4.50 Serial. Destine secrete 5.40 Teleshopping.

Marți 18 mai

6.00 Jurnalul de dimineață 6.40 Elector 2004 6.50 Cinci minute de cultură 7.00 Teleshopping 7.15 Serial. Călători în lumi paralele 7.45 Teleshopping 8.00 Ora G 9.00 Teleshopping 9.15 Lori, Dan și tanti Mili (R) 9.45 Teleshopping 10.00 Bravissimo! (R) 11.50 Corect! 12.00 Profesiștii (R) 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Vector III 14.00 Alege viața! 14.30 Kronika 15.55 TVR în direct 16.30 Serial. Sânge de țigan 17.15 Istoria Campionatului European 17.45 Elector 2004 18.00 Jurnal 19.00 Gala Gică Popescu 20.00 Seara Campionilor 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Poveste fără sfârșit 23.30 Film. Copiii fiarei 1.00 Cinci minute de cultură 1.10 Dincolo de hartă (R) 1.40 Jurnal (R) 2.40 Alege viața! 3.10 Film (R). Cine l-a ucis pe Versace? 4.50 Serial. Destine secrete 5.40 Teleshopping.

Miercuri 19 mai

6.00 Jurnalul de dimineață 6.40 Elector 2004 6.50 Cinci minute de cultură 7.00 Teleshopping 7.15 Serial. Călători în lumi paralele 7.45 Teleshopping 8.00 Ora G 9.00 Spectacolul lumii (R) 9.45 Teleshopping 10.00 Cartea Tv recordurilor (R) 11.05 Corect! 11.15 Garatat 100% (R) 12.30 Caravana premierelor (R) 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Oameni ca noi 14.00 Conviuții 15.10 Ex Libris 15.55 TVR în Direct 16.30 Serial. Sânge de țigan 17.15 Istoria Campionatului European 17.45 Elector 2004 18.00 Jurnal 19.00 Clubul de comedie 19.30 Ochiul magic 20.30 România 1... și filmul 20.40 Fotbal. Finala cupei UEFA 22.45 Jurnalul de noapte 23.05 Film. Soluții extrem 0.50 România 1... și strada (R) 1.00 Cinci minute de cultură 1.10 Vector III (R) 2.40 România 1... și strada (R) 2.50 Film (R). Copiii fiarei 4.20 Spectacolul lumii (R) 4.50 Serial. Destine secrete 5.40 Teleshopping.

Joi 20 mai

6.00 Jurnalul de dimineață 6.430 Elector 2004 6.50 Cinci minute de cultură 7.00 Teleshopping 7.15 Serial. Călători în lumi paralele 7.45 Teleshopping 8.00 Ora G 9.00 Teleshopping 9.30 Repere sacre 11.00 O vedetă... populară (R) 12.20 Corect! 12.30 Zburătorii României 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Aventura sunetelor 14.00 Akzente 15.25 Reflecții rutiere 15.55 TVR în direct 16.30 Serial. Sânge de țigan 17.15 Istoria Campionatului European 17.45 Elector 2004 18.00 Jurnal 19.00 Starea Națiunii. Dialog cu președintele Ion Iliescu 20.45 Tragerile Joker și Loto 5/40 20.55 Fotbal. Centenar FIFA: Franța-Brazilia 23.00 Jurnal de noapte 23.20 Film. Caroline 1.05 Cinci minute de cultură 1.15 Jurnal (R) 2.15 Teaur folcloric (R) 3.10 Film (R). Soluții extreme 4.50 Serial. Destine secrete 5.40 Teleshopping.

Vineri 21 mai

6.00 Jurnalul de dimineață 6.40 Elector 2004 6.50 Cinci minute de cultură 7.00 Teleshopping 7.15 Serial. Călători în lumi paralele 7.45 Teleshopping 8.00 Ora G 9.15 Clubul de comedie (R) 9.45 Teleshopping 10.00 Ochiul magic (R) 11.00 Teaur folcloric (R) 12.00 Iartă-mă (R) 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Tribuna partidelor parlamentare 14.00 România politică 14.30 Sănătate pentru toți! 15.00 Orizont 2007 15.30 Interes general 16.15 Euro Police 16.45 Pământul în 80 de zile 17.45 Elector 2004 18.00 Jurnal 19.00 Soț și soție (I) 20.30 România 1... și filmul! 20.40 Soț și soție (II) 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Filme șoc și filme sic 1.20 Clubul de comedie (R) 1.50 Cinci minute de cultură 2.00 Jurnal (R) 3.00 Film (R). Caroline 4.40 Serial. Destine secrete 5.25 Sănătate pentru toți! (R).

Sâmbătă 22 mai

6.00 Ceasul deșteptător 7.00 Teleshopping 7.10 Desene animate 8.00 Întâlnirea de basm 9.00 Teleshopping 9.15 Debut 50 plus 10.30 O vedetă populară 12.00 Spectacolul lumii 12.30 Cuptorul magic 13.00 Jurnalul de prânz 13.15 România 1... și Formula 13.30 Ora Olimpică 14.00 Formula 1. 15.00 Bravissimo! 17.00 Telenciclopedia 18.00 Jurnal 19.00 Surprize, surprize (I) 20.10 România 1... și strada! 20.20 Surprize, surprize... (II) 21.10 Numărătoarea de surprize 21.20 Surprize, surprize... (III) 22.00 Jurnalul de noapte 22.20 Film. În slujba uniformelor albastre 0.20 Serial. Districtul 1.10 Spectacolul lumii (R) 1.40 Jurnal (R) 2.40 Debut 50 plus (R) 3.40 Aventura sunetelor (R) 4.10 O vedetă... populară (R) 5.25 Teleshopping.

Duminică 23 mai

6.00 Universal credinței 7.30 Desene animate 8.30 Jocul planetelor 9.00 Dincolo de hartă 9.30 Viața satului 11.00 Teaur folcloric 12.00 Lumea-n care trăim 13.00 Jurnalul de prânz 13.15 Studio Formula 1 13.55 Formula 1. Marele premiu al Statului Monaco 16.00 Film. Ce-nseamnă să fii onest 17.45 Tragerile Loto 6/49 și Noroc 18.00 Jurnal 19.00 Fotbal. FC Național-Ōtelul Galați 21.00 Minutul 91 22.00 Jurnalul de noapte 22.20 Film. În luptă cu aligatorii 23.50 Pământul în 80 de zile (R) 0.40 Garatat 100% (R) 1.55 Jurnal (R) 2.55 Teaur folcloric (R) 3.55 România 1... și strada (R) 4.00 Bravissimo! (R) 5.40 Teleshopping.

TVR

Luni 17 mai

6.00 Top sport (R) 6.30 Veni, Video, Vici! 6.45 Teleshopping 7.30 Piersic show (R) 9.00 Natura și aventura (R) 9.30 Cinci minute de cultură 9.40 Atenție, se cântă! (R) 11.05 Ora fără catalog (R) 12.00 Lecție pentru viitor 12.55 Cinci minute de cultură 13.05 Desene animate 13.30 Serial. Fiica oceanului 14.00 Primul pas 15.00 Vot 2004 15.30 Eu, eu și... ceilalți 16.00 Știri 16.05 Serial. Rebelii 16.50 Cinci minute de cultură 17.00 Forum 17.30 Eco-Magazin 8.00 Serial. Pasiuni 28.55 Euro-Dispecer 19.00 Telegurnal 19.50 Elector 2004 20.00 Serial. Marea Brava 20.50 Duelul poezilor 21.50 Teatrul. Din Ciclul "Restituiri" Troienele de Euripide în versiunea lui J.P. Sartre 23.25 Serial. Fotografii de scandal 0.15 Film. Hărțuirea 1.45 Remix (R) 2.40 Eu, eu... și ceilalți (R) 3.10 4.00 Știrile serii 4.30 Eco-Magazin (R) 5.00 Veni, Video, Vici (R) 5.15 Telegurnal (R).

Marți 18 mai

6.00 Conjugând verbul "a ști" (R) 6.30 Veni, Video, Vici! 6.45 Teleshopping 7.30 Serial (R). Pasiuni 8.15 Serial (R). Marea Brava 9.00 Serial (R). Rebelii 9.50 Cinci minute de cultură 10.00 Tonomatul DP 2 12.00 Magazinul studiourilor teritoriale 12.45 Euro-Dispecer 12.50 Cinci minute de cultură 13.00 Desene animate 13.30 Serial. Fiica oceanului 14.00 Emisiune în limba germană 15.00 Tribuna partidelor parlamentare 15.30 Necunoscutul Bernea 16.00 Știri 16.05 Serial. Rebelii 16.50 Cinci minute de cultură 17.00 Forum 17.30 Indonezia misterelor 18.00 Serial. Pasiuni 18.55 Euro-Dispecer 19.00 Telegurnal 19.50 Elector 2004 20.00 Alege și votează! 21.00 Film. Destine sentimentale 22.40 Serial. Familia și legea 23.30 Indonezia misterelor 24.00 Film (R). Hotelul New Rose 1.30 Film (R). Destine sentimentale 3.00 Serial (R). Familia și legea 3.50 Cinci minute de cultură 4.00 Știrile serii 4.30 Indonezia misterelor (R) 5.00 Veni, Video, Vici (R) 5.15 Telegurnal (R).

Miercuri 19 mai

6.00 Spune-mi ce te doare (R) 6.30 Veni, Video, Vici! 6.45 Teleshopping 7.30 Serial (R). Pasiuni 8.15 Serial. Aventurile lui Jules Verne 9.05 Serial (R). Rebelii 9.50 Cinci minute de cultură 10.00 Tonomatul DP 2 12.00 Magazinul studiourilor teritoriale 12.45 Euro-Dispecer 12.50 Cinci minute de cultură 13.00 Desene animate 13.30 Serial. Fiica oceanului 14.00 Parnasul 15.00 Vot 2004 15.30 Acces la succes 16.00 Știri 16.05 Serial. Rebelii 16.50 Cinci minute de cultură 17.00 Forum 17.30 Indonezia misterelor 18.00 Serial. Pasiuni 18.55 Euro-Dispecer 19.00 Telegurnal 19.50 Elector 2004 20.00 Alege și votează! 21.00 Film. Sentimente de vinovăție 22.40 Eurofotbal 23.40 Indonezia misterelor (R) 0.10 Film. Politiștii la New York 1.40 Film (R). Sentimente de vinovăție 3.20 Necunoscutul Bernea (R) 3.50 Cinci minute de cultură 4.00 Știrile serii 4.30 Indonezia misterelor (R) 5.00 Veni, Video, Vici (R) 5.15 Telegurnal (R).

Joi 20 mai

6.00 Acces la succes (R) 6.30 Veni, Video, Vici 6.45 Teleshopping 7.30 Serial (R). Pasiuni 8.15 Serial. Aventurile lui Jules Verne 9.05 Serial (R). Rebelii 9.50 Cinci minute de cultură 10.00 Tonomatul DP 2 12.00 Magazinul studiourilor teritoriale 12.45 Euro-Dispecer 12.50 Cinci minute de cultură 13.00 Desene animate 13.30 Serial. Fiica oceanului 14.00 Cafeneaua imagină 15.00 Tribuna partidelor parlamentare 15.30 Cunoașteți drepturile 16.00 Știri 16.05 Serial. Rebelii 16.50 Cinci minute de cultură 17.00 Forum 17.30 Indonezia misterelor 18.00 Serial. Pasiuni 18.55 Euro-Dispecer 19.00 Telegurnal 19.50 Elector 2004 20.00 Alege și votează! 21.00 Film Maria Jose, ultima regină 22.45 Serial. Nemuritoarea 23.30 Indonezia misterelor (R) 24.00 Film. O poveste obișnuită 1.30 Film (R). Maria Jose ultima regină 3.10 Serial (R). Nemuritoarea 4.00 Știrile serii 4.30 Indonezia misterelor (R) 5.00 Veni, Video, Vici (R) 5.15 Telegurnal (R).

Vineri 21 mai

6.00 Cunoaște-ți drepturile (R) 6.30 Veni, Video, Vici! 6.45 Teleshopping 7.30 Serial (R). Pasiuni 8.15 Serial. Aventurile lui Jules Verne 9.05 Serial (R). Rebelii 9.50 Cinci minute de cultură 10.00 Tonomatul DP 2 12.00 Magazinul studiourilor teritoriale 12.45 Euro-Dispecer 12.50 Cinci minute de cultură 13.00 Desene animate 13.30 Serial. Fiica oceanului 14.00 Împreună, în Europa 15.00 Călător în Orient 15.30 Expediție în necunoscut 16.00 Știri 16.05 Serial. Rebelii 16.50 Cinci minute de cultură 17.00 Forum 17.30 Via Sacra 18.00 Serial. Pasiuni 18.55 Euro-Dispecer 19.00 Telegurnal 19.50 Elector 2004 20.00 Auto Club 20.30 Serial. Marea Brava 21.20 D'ale lui Mitică 22.20 Serial. Orleans 23.20 Serial. Inspectorul Linley 0.20 Film. Școala sub teroare 2.05 Serial (R). Orleans 3.00 Serial (R). Inspectorul Linley 4.00 Știrile serii 4.30 Atlas (R) 5.00 Veni, Video, Vici (R) 5.15 Telegurnal (R).

Sâmbătă 22 mai

6.00 Necunoscutul Bernea (R) 6.30 Veni, Video, Vici! 6.45 Teleshopping 7.30 Serial (R). Pasiuni 8.15 Serial (R). Marea Brava 9.00 Serial (R). Rebelii 9.50 Acum este... Maxima 9.55 Handbal. Remin Deva-Nuremberg 11.40 Serial. Lois și Clark 12.30 Spune-mi ce te doare 13.00 Serial. O femeie face carieră 13.30 Atenție, se cântă! 15.00 Film puzzle 16.00 Serial. Sabrina 16.30 Serial. Mercenarii universului 17.15 2/TVR 2 18.00 Serial. Farmece 18.45 Alea cu Ghimpi 19.00 Telegurnal 19.25 Fotbal. Steaua-F.C.M. Bacău 21.30 Serial. Martorul tăcut 22.20 Concert 23.20 Serial (R). Mercenarii universului 24.00 Fotbal (R) 1.40 Handbal (R) 3.05 Serial (R). O femeie face carieră 3.30 Serial (R). Sabrina 4.00 Serial (R). Farmece 4.45 Serial (R). Lois și Clark 5.40 Telegurnal.

Duminică 23 mai

6.00 Eu, eu și... ceilalți (R) 6.30 Veni, Video, Vici! 6.45 Teleshopping 7.30 Medalion de interpret 8.00 Ferma 9.00 Pescar hoinar 9.30 Arca lui Noe 10.00 Clubul Anceuți 10.35 Desene animate 11.00 Serial. Viață de căme 11.30 Serial. Lois și Clark 12.30 Marile cărți ale omenirii 13.30 Atlas 14.00 Piersic show 15.30 Serial. Jocurile vietii 17.00 Casa mea 16.30 Vacanță la roma 18.00 Serial. Aventurile lui Sindbad 18.45 Alea cu Ghimpi 19.00 Telegurnal 19.25 Televiziunea, dragostea mea 20.25 Serial. Chicago Hope 21.15 Serial. Antrenorul 22.15 Remix 23.15 Vacanță la Roma (R) 0.40 Film (R). Școala sub teroare 2.20 Serial (R). Martorul tăcut 3.10 Serial (R). Aventurile lui Sindbad 4.00 Știrile serii 4.30 Alea cu Ghimpi (R) 4.45 Serial (R). Lois și Clark 5.40 Telegurnal.

ÎN LIMBA MATERNĂ

emisiune radiofonică în limba română

17 MAI, LUNI (redactor: Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00: Montaj de muzică populară 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere.

18 MAI, MARȚI (redactor: Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.40: Evenimente calendaristice 10.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

19 MAI, MIERCURI (redactor: Anamaria Brad)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53: Avangremiera „Ecranul Nostru” 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

20 MAI, JOI (redactor: Petru Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.00: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.20: Nota săptămânii de Edda Illyés 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.45: O șansă istorică: Uniunea Europeană 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

21 MAI, VINERI (redactor: Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Revista presei „Foaia românească” 10.55: Avangremiera „Ecranul Nostru” 11.00: Magazinul Vârșnicilor 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

22 MAI, SÂMBĂȚĂ (redactor: Adam Bauer)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 14.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 15.00: Party Time – magazin de muzică ușoară 15.00: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 15.58: Încheiere.

23 MAI, DUMINICĂ (redactor: Adam Bauer)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40–15.30: Retrospectiva săptămânii (spicuiri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 15.30: Emisiune religioasă ortodoxă 15.55: Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, în afara de frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

19 mai 2004 (mtv ora 13.45)

Reluare: 22 mai 2004 (m2 ora 11.15)

Programul prevăzut pentru săptămâna viitoare:

După câteva informații utile legate de comunitatea noastră, Ecranul nostru va prezenta imagini de la examenul de bacalaureat al celor 52 de absolvenți ai Liceului Românesc din Giula. În a doua parte a programului va urma un montaj realizat la serata poeziilor creștine, desfășurat la Institutul Cultural al României din Budapesta.

Realizator: Tiberiu Boca

PROGRAMUL TVR TIMIȘOARA

Interval orar 16.00-18.00, pe frecvența TVR2

Luni, 17 mai 2004

16.10–16.40 Universul culturii 16.40–17.00 EVAntai 17.00–17.30 Emisiune electorală 17.30–17.50 Știri regionale 17.50–18.00 La limită.

Marți, 18 mai 2004

16.10–16.30 De la om la om 16.30–17.00 Cronică germană (emisiune în limba germană) 17.00–17.30 Emisiune electorală 17.30–17.50 Știri regionale 17.50–18.00 La limită.

Miercuri, 19 mai 2004

16.10–16.30 Viața la țară 16.30–17.00 Panoramic sud-vest (emisiune în limba maghiară) 17.00–17.30 Emisiune electorală 17.30–17.50 Știri regionale 17.50–18.00 La limită.

Joi, 20 mai 2004

16.10–16.30 Spații subiective 16.30–17.00 Orizonturi sârbești (emisiune în limba sârbă) 17.00–17.30 Emisiune electorală 17.30–17.50 Știri regionale 17.50–18.00 La limită.

Vineri, 21 mai 2004

16.10–17.00 Teleaudiența 17.00–17.30 Emisiune electorală 17.30–17.50 Știri regionale 17.50–18.00 La limită.

Sâmbătă, 22 mai 2004

16.00–16.30 Film documentar 16.30–17.30 În prelungiri 17.30–17.50 Știri regionale 17.50–18.00 La limită.

Duminică, 23 mai 2004

16.00–16.30 Musica Viva 16.30–17.00 VIP-uri de duminică 17.00–18.00 Cântecul de acasă.

Sponsorul nostru

Internet aproape pe gratis!

De la 625 Ft brut pe luna, cu tarife subventionate de stat!

Bichisciaba Matáv Pont, Postaköz Tel.: 66/445-544

axelero tiszapert

RADIO ROMANIA INTERNATIONAL

Emisiunea în limba română 24 de ore din 24 pe www.rri.ro

UMOR

Blondă cu laptop

Unitate prin diversitate Uniunea Europeană

Întrebări, teme permanente:

- ❖ Ce ne așteaptă în Uniunea Europeană
- ❖ Aderare – avantaje și dezavantaje
- ❖ Euroregiune – colaborare transfrontalieră
- ❖ Cetățean european – multiculturalitate, multilingvism

Program radiofonic: 24 mai, luni – ora 19.00

Reluare: 30 mai 2004, duminică – ora 19.00

– Kossuth URH: 66,29 MHz și 66,14 MHz – Frecvențele posturilor teritoriale

Ziua celei de-a 51-a promoții a Liceului „Nicolae Bălcescu”

Vinerea trecută a fost ultima zi școlară a elevilor din școlile medii din Ungaria, ca apoi, în următoarea zi, la 8 mai, să sărbătorească absolvirea lor în aceste instituții de învățământ. Aliniindu-se în șirul liceelor maghiare din țară și singurul liceu românesc din Ungaria, Liceul „Nicolae Bălcescu” din Giula și-a ținut serbarea de rămas bun sâmbăta trecută.

În această zi, 52 de elevi din cea de-a 51-a promoție a Liceului Bălcescu au fost pregătiți pentru absolvire. Festivitatea tinerilor din clasele 12/A și 12/B s-a petrecut, și de data aceasta, în mijlocul celor dragi, părinți, rudeni, prieteni, colegi și, nu în ultimul rând, alături de profesorii care i-au ajutat la îmbogățirea cunoștințelor lor din diferite domenii în cursul acestor patru ani.

Programul festiv s-a desfășurat în mod obișnuit, cuprinzând momente și cuvinte de laudă, de urare și de îmbărbătare. Conform tradiției, după ce absolvenții au trecut cântând pentru ultima oară prin clasele bine cunoscute și în urma intonării imnurilor maghiar și român, au luat cuvântul *dr. Maria Gurzău Czeglédi*, directoarea instituției, dirigintele absolvenților *Mariana Oros Martin* și *Ana Radici Repiský*, ca apoi colegii din clasele a 11-a să-și ia rămas bun de la cei sărbătoriti printr-un montaj liric, un fir de floare și traista tradițională.

Precum în fiecare promoție, și în timpul anilor 2000–2004, s-au evidențiat talentul, inteligența, sârguința și entuziasmul câtorva tineri din acești 52 care au lucrat și pentru re-

numele Liceului Românesc. Mulțumită rezultatelor deosebite în anumite domenii au fost marcați pe nume:

- concurs pe țară la limba și literatura română – Silvia Ardelean, Toma Ardelean, Renata Dalai, Aurel Martin, Maria Molnar, Tiberiu Netea, Vasile Oros, Alexandra Ruja și Robert Zsigmond;
- examene de limbă străină – Adela Anastas (engleză), Adam Bordaș (engleză), Vencel Gyulai

(engleză), Agneta Liszkai (engleză), Aurel Martin (italiană), Tiberiu Netea (italiană și germană), Orsolya Pátcaș (engleză);

– laudă din partea corpului didactic – Maria Molnar, Attila Pallagi, Robert Zsigmond, Adela Anastas, Adam Bordaș, Ildikó Ianc, Silvia Cora, Agneta Liszkai, Tiberiu Netea;

– laudă din partea directorului – Silvia Cioca, Renata Dalai, Gheorghe Cozma, Nicoleta Netea, Vasile Oros, Orsolya Pátcaș, Benjamin Pop, Anita-Teodora Deac, Vencel Gyulai, Aneta Iova, Béla Nagy, Attila Róka, Vasile Szeip, Tünde Tímár;

– laudă din partea dirigintelor – Silvia Arde-

lean, Roland Cioban, Vasile Nagy.

Mulțumită angajamentului diferitelor fundații din cadrul școlii, cei mai buni absolvenți primesc și câte o distincție. Candidații „Plachetei Bălcescu” pentru activitatea culturală și de studii sunt Agneta Liszkai și Tiberiu Netea. *Lucia Borza*, fondatoarea Plachetei, în anul acesta a acordat și un premiu special pentru Adam Bordaș, unul dintre cei mai buni elevi la studii și la comportament. Premiul profesoarei în pensie *Juliana Jurău Rád* a fost înmănată pentru Maria Molnar, pen-

tru conduita ei perfectă. Distincția profesoarei de matematică *Ana Crișan* au primit-o cei mai buni matematicieni: Adam Bordaș și Attila Pallagi. La rândul său, și *Ana Rocsin Nagy*, președinta Fundației „Pro discipulis” („Pentru elevii noștri”) a acordat premii pentru 36 de elevi, cei mai activi tineri la studii, la limbi străine, în sport și în păstrarea tradițiilor și culturii românești.

Ca o încheiere a programului festiv, au interpretat poezii de rămas bun și absolvenții, exprimându-și prin acestea mulțumirea pentru sprijin și clipele fericite, și sentimentele dureroase ale despărțirii și ale plecării. Poate cele mai emoționante momente s-au desfășurat în sala profesorală, unde cei 52 de tineri, pentru ultima oară, au stat față în față cu profesorii lor, dar de data aceasta „încordarea” dintre profesor și elev a fost transformată în priviri cu lacrimi de dragoste.

Deși, această zi de sărbătoare s-a terminat prin frumusețea numeroaselor buchete de flori și zâmbete, elevii claselor a 12-a au mai avut și mai au de-a face față cu examenele de bacalaureat și de absolvire la diferitele instituții superioare, la care, la rândul său, și redacția Foii românești le dorește: MULTĂ BAFTĂ!

– p –

Foto: A. Papp

FOAIA
românească

14 MAI 2004
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Edda Illyés, Laura Martin, Rita Pátcaș. Tehnoredactare computerizată: Kovács Sándor. Editura și redacția: 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8., Pf. 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@axelero.hu, foaia@freemail.hu Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Mozi Nyomda Bt. 5600 Békéscsaba, Luther u. 5/B Director: Garai György. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichiș și Ciongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele în anul 2004: 3 luni 912 forinți; 6 luni 1824 forinți; 1 an 3648 forinți. A hetilap megjelenését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségért” Közalapítvány biztosítja. Apariția săptămânalului este asigurată de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”.

